

EBA/GL/2021/14

22 listopada 2021 r.

Wytyczne

w sprawie zarządzania wewnętrznego
zgodnego z dyrektywą (UE) 2019/2034

1. Zgodność i obowiązki sprawozdawcze

Status niniejszych wytycznych

1. Niniejsze wytyczne wydaje się na podstawie art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010¹. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy i instytucje finansowe, w tym firmy inwestycyjne, muszą dołożyć wszelkich starań, aby zastosować się do niniejszych wytycznych.
2. W wytycznych określono stanowisko EUNB w sprawie odpowiednich praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego oraz w sprawie sposobu, w jaki należy stosować prawo Unii w danym obszarze. Właściwe organy, określone w art. 4 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, do których mają zastosowanie niniejsze wytyczne, powinny się do nich zastosować poprzez odpowiednie włączenie ich do swoich praktyk (np. dostosowując swoje ramy prawne lub procesy nadzorcze), również wówczas, gdy wytyczne są skierowane przede wszystkim do firm inwestycyjnych.

Obowiązki sprawozdawcze

3. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy muszą do dnia 16.05.2022 poinformować EUNB, czy stosują się lub czy zamierzają zastosować się do niniejszych wytycznych, lub podać powody niestosowania się do nich. W przypadku braku informacji w tym terminie EUNB uzna, że właściwe organy nie stosują się do niniejszych wytycznych. Informacje należy przekazać poprzez wystanie formularza dostępnego na stronie internetowej EUNB na adres compliance@eba.europa.eu z dopiskiem „EBA/GL/2021/14”. Powiadomienia powinny przekazywać osoby odpowiednio upoważnione do informowania o stosowaniu się do wytycznych w imieniu właściwego organu. Do EUNB należy także zgłaszać wszelkie zmiany dotyczące stosowania się do wytycznych.
4. Powiadomienia zostaną opublikowane na stronie internetowej EUNB zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

2. Przedmiot, zakres stosowania i definicje

Przedmiot

5. W niniejszych wytycznych, zgodnie z art. 26 ust. 4 dyrektywy (UE) 2019/2034², szczegółowo określa się ustalenia, procesy oraz mechanizmy z zakresu zarządzania wewnętrznego, jakie powinny zostać wdrożone przez firmy inwestycyjne w ramach zastosowania postanowień tytułu IV rozdziału 2 sekcji 2 tej dyrektywy w celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania takimi firmami.
6. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie bez uszczerbku dla przepisów określonych w artykułach 9, 16, 23 i 24 dyrektywy (UE) 2014/65, w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2017/565 oraz w dyrektywie delegowanej Komisji (UE) nr 2017/593.

Adresaci

7. Niniejsze wytyczne są skierowane do właściwych organów określonych w art. 4 ust. 2 pkt (viii) rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 i zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 pkt 5 dyrektywy (UE) 2019/2034 oraz instytucji finansowych określonych w art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, uznanych za firmy inwestycyjne zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 1 dyrektywy 2014/65, które nie podlegają przepisom art. 2 ust. 2 dyrektywy (UE) 2019/2034 i nie kwalifikują się do uznania ich za małe i niepowiązane wzajemnie firmy inwestycyjne zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/2033.

Zakres stosowania

8. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do zasad zarządzania firmami inwestycyjnymi wynikających z dyrektywy (UE) 2019/2034, w tym ich struktury organizacyjnej oraz odpowiednich hierarchii odpowiedzialności, procesów służących identyfikacji wszelkiego ryzyka³, na które są lub mogą być narażone takie firmy, a także zarządzaniu tym ryzykiem, jego monitorowaniu i sprawozdawczości, oraz ram kontroli wewnętrznej.
9. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie na zasadzie indywidualnej oraz skonsolidowanej w zakresie określonym w art. 25 dyrektywy (UE) 2019/2034.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2034 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi oraz zmieniająca dyrektywy 2002/87/WE, 2009/65/WE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE i 2014/65/UE.

³ W niniejszych wytycznych wszelkie odniesienia do ryzyka należy rozumieć jako ryzyka, na które są lub mogą być narażone firmy inwestycyjne, w tym ryzyko dla klientów, ryzyko rynkowe, ryzyko dla firmy inwestycyjnej oraz ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, w tym ryzyko prawne i informatyczne, a także ryzyko utraty reputacji, ryzyka środowiskowe, społeczne i związane z zarządzaniem oraz ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

10. Celem wytycznych jest uwzględnienie wszystkich istniejących struktur zarządzania bez opowiadania się za jakąkolwiek konkretną strukturą. Wytyczne nie wpływają na ogólny podział kompetencji w myśl krajowego prawa spółek. W związku z tym powinny one być stosowane niezależnie od zastosowanej struktury zarządzania (monistycznej, dualistycznej lub innej) we wszystkich państwach członkowskich. Organ zarządzający w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 23 i 24 dyrektywy (UE) 2019/2034 należy rozumieć jako posiadający funkcje kierownicze (wykonawcze) i nadzorcze (niewykonawcze)⁴.
11. Terminy „organ zarządzający w ramach swojej/jego funkcji zarządczej” i „organ zarządzający w ramach swojej/jego funkcji nadzorczej” są stosowane w niniejszych wytycznych bez odnoszenia się do jakiegokolwiek konkretnej struktury zarządzania, a wszelkie odniesienia do funkcji zarządczej (wykonawczej) lub nadzorczej (niewykonawczej) należy rozumieć jako mające zastosowanie do organów lub członków organu zarządzającego odpowiedzialnych za tę funkcję zgodnie z prawem krajowym. Wdrażając niniejsze wytyczne, właściwe organy powinny uwzględnić krajowe prawo spółek i określić, w razie konieczności, do którego organu lub członków organu zarządzającego te funkcje powinny mieć zastosowanie.
12. W państwach członkowskich, w których organ zarządzający przekazuje funkcje wykonawcze w całości lub częściowo osobie lub wewnętrznemu organowi wykonawczemu (np. dyrektorowi generalnemu, zespołowi zarządzającemu lub komitetowi wykonawczemu), przyjmuje się, że osoby pełniące takie funkcje wykonawcze i kierujące działalnością instytucji w ramach przekazania tych funkcji wypełniają funkcje zarządcze organu zarządzającego. Do celów niniejszych wytycznych wszelkie odniesienia do organu zarządzającego w ramach swojej funkcji zarządczej należy rozumieć jako obejmujące również członków organu wykonawczego lub dyrektora generalnego określonych w niniejszych wytycznych, nawet jeżeli ich kandydatur nie wysunięto lub nie powołano ich w formalny sposób na członków organu lub organów zarządzających firmy inwestycyjnej na mocy prawa krajowego.
13. W państwach członkowskich, w których niektóre obowiązki są sprawowane bezpośrednio przez akcjonariuszy, udziałowców lub właścicieli firmy inwestycyjnej, nie zaś przez organ zarządzający, firmy inwestycyjne powinny dopilnować, aby takie obowiązki i związane z nimi decyzje były, o ile to możliwe, zgodne z wytycznymi mającymi zastosowanie do organu zarządzającego.
14. Definicje dyrektora generalnego, dyrektora finansowego oraz osoby pełniącej najważniejsze funkcje, użyte w niniejszych wytycznych, mają charakter wyłącznie funkcjonalny i nie mają na celu nałożenia obowiązku powołania na takie stanowisko ani utworzenia takich stanowisk, chyba że jest to wymagane na mocy stosownych przepisów prawa UE lub prawa krajowego.

⁴ Zob. też motyw 27 dyrektywy (UE) 2019/2034.

Definicje

15. Jeżeli nie określono inaczej, pojęcia stosowane i zdefiniowane w dyrektywie (UE) 2019/2034 i rozporządzeniu (UE) 2019/2033 mają takie samo znaczenie w niniejszych wytycznych. Ponadto do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

Akcjonariusz	oznacza osobę posiadającą akcje firmy inwestycyjnej lub, w zależności od formy prawnej firmy inwestycyjnej, innych właścicieli lub członków firmy inwestycyjnej.
Dyrektor finansowy	oznacza osobę odpowiedzialną za ogólne kierowanie wszystkimi następującymi działaniami: zarządzaniem środkami finansowymi, planowaniem finansowym i sprawozdawczością finansową.
Dyrektor generalny	oznacza osobę odpowiedzialną za zarządzanie i kierowanie całą działalnością biznesową firmy inwestycyjnej.
Firmy inwestycyjne notowane na rynku regulowanym	oznaczają firmy inwestycyjne, których instrumenty finansowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub na wielostronnej platformie obrotu, określonych w art. 4 pkt 21 i 22 dyrektywy 2014/65/UE, w jednym lub większej liczbie państw członkowskich ⁵ .
Funkcja dyrektorska	oznacza członka organu zarządzającego firmy inwestycyjnej lub innego podmiotu prawnego.
Gotowość do podejmowania ryzyka	oznacza łączny poziom i rodzaje ryzyka, jakie firma inwestycyjna jest skłonna podejmować w ramach swojej zdolności do ponoszenia ryzyka, zgodnie ze swoim modelem biznesowym, w celu realizacji swoich celów strategicznych.
Kierownicy komórek kontroli wewnętrznej	oznaczają osoby na najwyższym szczeblu hierarchii odpowiedzialne za skuteczne zarządzanie codziennym funkcjonowaniem niezależnych komórek ds. zarządzania ryzykiem, ds. nadzoru zgodności z prawem i audytu wewnętrznego.
Konsolidacja ostrożnościowa	oznacza zastosowanie zasad ostrożnościowych określonych w art. 25 dyrektywy (UE) 2019/2034 i art. 7 rozporządzenia (UE) 2019/2033 ⁶ .
Kultura ryzyka	oznacza normy, postawy i zachowania firmy inwestycyjnej odnoszące się do jej świadomości ryzyka, podejmowania przez nią ryzyka oraz zarządzania ryzykiem, a także mechanizmów kontroli kształtujących decyzje dotyczące ryzyka. Kultura ryzyka wpływa na decyzje podejmowane przez kierownictwo i pracowników w

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

⁶ [Zob. także regulacyjne standardy techniczne określające warunki konsolidacji firm inwestycyjnych zgodnie z dyrektywą \(UE\) 2019/2034.](#)

trakcie bieżącej działalności oraz ma wpływ na podejmowane przez nich ryzyko.

Osoby pełniące najważniejsze funkcje	<p>oznacza osoby mające znaczący wpływ na kierowanie firmą inwestycyjną, ale niebędące członkami organu zarządzającego ani dyrektorem generalnym. Obejmują szefów jednostek ds. kontroli wewnętrznej oraz dyrektora finansowego, jeśli nie są oni członkami organu zarządzającego, oraz inne osoby pełniące najważniejsze funkcje, jeśli zostały określone przez firmy inwestycyjne zgodnie z podejściem opartym na analizie ryzyka.</p> <p>Inne osoby pełniące najważniejsze funkcje mogą być dyrektorami znaczących linii biznesowych, oddziałów na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego / Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, jednostek zależnych w państwach trzecich bądź innych komórek wewnętrznych.</p>
Pracownicy	<p>oznacza wszystkich pracowników firmy inwestycyjnej i jej jednostek zależnych uwzględnianych na zasadzie skonsolidowanej, a także wszystkich członków jej organów zarządzających pełniących funkcję zarządczą i funkcję nadzorczą.</p>
Unijna jednostka dominująca	<p>oznacza unijną dominującą firmę inwestycyjną, unijną dominującą inwestycyjną spółkę holdingową lub unijną dominującą finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej, która ma obowiązek stosowania wymogów ostrożnościowych na bazie skonsolidowanej zgodnie z postanowieniami art. 7 rozporządzenia (UE) 2019/2033.</p>
Zdolność do ponoszenia ryzyka	<p>oznacza maksymalny poziom ryzyka, jaki firma inwestycyjna jest w stanie przyjąć, biorąc pod uwagę jej bazę kapitałową, możliwości zarządzania ryzykiem i mechanizmy kontroli oraz ograniczenia regulacyjne.</p>

3. Wejście w życie

Data rozpoczęcia stosowania

16. Niniejsze wytyczne stosuje się od dnia 30 kwietnia 2022 r.

4. Wytyczne

Tytuł I – Proporcjonalność

17. Podczas stosowania niniejszych wytycznych właściwe organy i firmy inwestycyjne powinny uwzględniać zasadę proporcjonalności określoną w art. 26 ust. 3 dyrektywy (UE) 2019/2034 oraz dalej w tytule I niniejszych wytycznych, aby upewnić się, że zasady zarządzania wewnętrznego przyjęte przez firmy inwestycyjne, w tym w kontekście grup firm inwestycyjnych, były zgodne z indywidualnym profilem ryzyka firmy i grupy, współmierne do ich wielkości i organizacji wewnętrznej, odpowiednie do ich modelu biznesowego oraz dopasowane do charakteru, skali i złożoności ich działalności w celu skutecznego zrealizowania celów wyznaczonych w ramach wymogów regulacyjnych i przepisów.
18. Do celów poprzedniego ustępu należy uwzględnić różnorodność modeli biznesowych, w ramach których działają firmy inwestycyjne i grupy firm inwestycyjnych, np. jako doradcy inwestycyjni, zarządzający portfelami, systemy obrotu, powiernicy, brokerzy realizacji lub hurtowi, firmy handlowe, i tym podobne. Stosownie do powyższego, aby zasady zarządzania wewnętrznego były zgodne z indywidualnym profilem ryzyka firmy i grupy, współmierne do ich wielkości i organizacji wewnętrznej, odpowiednie do ich modelu biznesowego oraz dopasowane do charakteru, skali i złożoności ich działalności w celu skutecznego zrealizowania celów wyznaczonych w ramach wymogów regulacyjnych i przepisów, należy pamiętać, że firmy inwestycyjne o bardziej złożonej organizacji lub działające na większą skalę powinny stosować bardziej wyrafinowane zasady zarządzania, natomiast mniejsze i mniej złożone firmy inwestycyjne mogą wdrożyć prostsze zasady zarządzania. Firmy inwestycyjne powinny jednak wziąć pod uwagę, że wielkość i znaczenie systemowe danej firmy inwestycyjnej nie może samo w sobie wskazywać na zakres, w jakim jest ona narażona na ryzyko.
19. Stosując zasadę proporcjonalności określoną w art. 26 ust. 3 dyrektywy (UE) 2019/2034 oraz dalej w pkt 20 niniejszych wytycznych, właściwe organy i firmy inwestycyjne powinny dopilnować, aby takie zastosowanie nie skutkowało uchYLENIEM wymogów regulacyjnych w odniesieniu do firm inwestycyjnych lub stosowaniem ich w sposób, który nie zapewnia solidnych zasad zarządzania, przejrzystej struktury organizacyjnej, odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej, solidnego i skutecznego zarządzania ryzykiem czy odpowiednich polityk dotyczących wynagrodzenia.
20. Do celów zastosowania zasady proporcjonalności oraz zapewnienia odpowiedniego wdrożenia wymogów regulacyjnych oraz niniejszych wytycznych firmy inwestycyjne i właściwe organy powinny wziąć pod uwagę wszystkie następujące aspekty:
 - a. wielkość pod względem sumy bilansowej firmy inwestycyjnej oraz jej jednostek zależnych objętych zakresem konsolidacji ostrożnościowej;

- b. czy średnia wartość aktywów bilansowych i pozabilansowych firmy inwestycyjnej w okresie czterech lat bezpośrednio poprzedzających dany rok obrotowy jest równa 100 mln EUR lub niższa zgodnie z kryteriami określonymi w art. 32 ust. 4 pkt (a) dyrektywy (UE) 2019/2034;
- c. zarządzane aktywa łącznie;
- d. czy firma inwestycyjna jest upoważniona do przechowywania środków pieniężnych lub aktywów klientów;
- e. zabezpieczone i administrowane aktywa;
- f. wielkość obsługiwanych zleceń klientów;
- g. wielkość dziennych przepływów transakcyjnych;
- h. obecność geograficzną firmy inwestycyjnej oraz wielkość jej działalności w każdej jurysdykcji, w tym w jurysdykcjach krajów trzecich;
- i. formę prawną firmy inwestycyjnej, w tym to, czy firma inwestycyjna jest częścią grupy, a jeżeli tak, ocenę proporcjonalności dla tej grupy;
- j. czy firma inwestycyjna jest notowana;
- k. czy firma inwestycyjna posiada pozwolenie na stosowanie modeli wewnętrznych do pomiaru wymogów kapitałowych (np. metody wewnętrznych ratingów);
- l. rodzaj działalności, do której upoważniona jest firma inwestycyjna, usługi świadczone przez firmę inwestycyjną (np. zgodnie z sekcją A i B załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE) oraz inne usługi (np. rozliczeniowe) wykonywane przez firmę inwestycyjną;
- m. model i strategię biznesową firmy inwestycyjnej; charakter i złożoność jej działalności biznesowej oraz strukturę organizacyjną firmy inwestycyjnej;
- n. strategię w zakresie ryzyka, gotowość do podejmowania ryzyka i rzeczywisty profil ryzyka firmy inwestycyjnej, również z uwzględnieniem wyników procesu SREP w odniesieniu do kapitału i płynności;
- o. strukturę własnościową i strukturę finansowania firmy inwestycyjnej;
- p. rodzaj klientów;
- q. złożoność produktów lub umów.

- r. czynności objęte outsourcingiem i kanały dystrybucji; oraz
 - s. dotychczasowe systemy informatyczne, w tym systemy służące utrzymaniu ciągłości działalności i czynności objęte outsourcingiem w tym obszarze.
21. Firmy inwestycyjne będące osobami prawnymi zarządzanymi przez jedną osobę fizyczną powinny posiadać alternatywne rozwiązania zapewniające prawidłowe i ostrożne zarządzanie takimi firmami oraz odpowiednie uwzględnienie ustaleń dotyczących zarządzania wewnętrznego.

Tytuł II – Rola i skład organu zarządzającego oraz komitetów

1 Rola i obowiązki organu zarządzającego

22. Organ zarządzający musi ponosić ostateczną i pełną odpowiedzialność za firmę inwestycyjną oraz definiuje obowiązujące w niej zasady zarządzania wewnętrznego, o których mowa w szczególności w art. 26, 28 i 29 dyrektywy (UE) 2019/2034, zapewniające skuteczne i rozważne zarządzanie taką firmą, a także nadzoruje wdrożenie tych zasad i jest za to wdrożenie odpowiedzialny.
23. Obowiązki organu zarządzającego powinny być jasno określone, z rozróżnieniem obowiązków funkcji zarządczej (wykonawczej) i funkcji nadzorczej (niewykonawczej). Zakres odpowiedzialności i obowiązki organu zarządzającego powinny zostać jasno określone w formie pisemnej oraz w należyty sposób zatwierdzone przez organ zarządzający. Wszyscy członkowie organu zarządzającego powinni być w pełni świadomi jego struktury i zakresu odpowiedzialności, a także podziału zadań między poszczególnymi funkcjami organu zarządzającego i jego komitetami, o ile zostały ustanowione.
24. Organ zarządzający w ramach swojej funkcji nadzorczej oraz organ zarządzający w ramach swojej funkcji zarządczej powinny skutecznie współdziałać. Obydwie funkcje powinny dostarczać sobie nawzajem informacji wystarczających do tego, aby wykonywać swoje role. W celu zapewnienia odpowiednich mechanizmów kontroli i równowagi proces decyzyjny w ramach organu zarządzającego nie powinien być zdominowany przez jednego członka lub niewielką grupę członków.
25. Z zastrzeżeniem zadań i obowiązków organu zarządzającego wynikającego z dyrektywy (UE) 2014/65, do obowiązków organu zarządzającego powinno należeć ustanawianie, zatwierdzanie i nadzorowanie wdrożenia:
- a. ogólnej strategii biznesowej firmy inwestycyjnej i jej najważniejszej polityki w obrębie obowiązujących ram prawnych i regulacyjnych przy uwzględnieniu długoterminowego interesu finansowego oraz wypłacalności firmy inwestycyjnej;

- b. ogólnej strategii dotyczącej ryzyka, w tym gotowości firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka i jej ram zarządzania ryzykiem, obejmującej odpowiednią politykę i procedury, uwzględniającej otoczenie makroekonomiczne i cykl biznesowy firmy inwestycyjnej oraz środki zapewniające poświęcenie przez organ zarządzający odpowiedniej ilości czasu na kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem; odpowiednich i skutecznych ram zarządzania wewnętrznego i kontroli wewnętrznej, obejmujących przejrzystą strukturę organizacyjną i dobrze funkcjonujące mechanizmy kontroli wewnętrznej. Mechanizmy te powinny obejmować stałą i skuteczną komórkę ds. nadzoru zgodności z prawem oraz, w stosownych przypadkach i z uwzględnieniem kryteriów proporcjonalności wymienionych w tytule I, komórki zarządzania ryzykiem i audytu wewnętrznego, dysponujące wystarczającymi uprawnieniami, statusem i zasobami, aby móc pełnić swoje funkcje w sposób niezależny oraz zapewniać zgodność z obowiązującymi regulacjami w kontekście przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu; a także cele zarządzania płynnością firmy inwestycyjnej;
- c. polityki wynagrodzeń zgodnej z zasadami wynagradzania określonymi w art. 26 i 30–33 dyrektywy (UE) 2019/2034 oraz wytycznymi EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń zgodnej z dyrektywą (UE) 2019/2034⁷;
- d. zasad mających na celu zapewnienie skutecznego przeprowadzenia indywidualnych i zbiorowych ocen kwalifikacji organu zarządzającego, odpowiedniego składu organu zarządzającego i planowania sukcesji w jego obrębie oraz skutecznego pełnienia funkcji przez organ zarządzający⁸;
- e. procesu wyboru i oceny kwalifikacji osób pełniących najważniejsze funkcje⁹;
- f. zasad mających na celu zapewnienie wewnętrznego funkcjonowania każdego ewentualnego komitetu organu zarządzającego, z wyszczególnieniem:
 - i. roli, składu i zadań każdego z tych komitetów;
 - ii. odpowiedniego przepływu informacji, w tym dokumentacji zaleceń i wniosków, oraz zasad raportowania między każdym komitetem a organem zarządzającym, właściwymi organami i innymi stronami;
- g. kultury ryzyka zgodnie z sekcją 8 niniejszych wytycznych, odnoszącej się do świadomości ryzyka i zachowań związanych z podejmowaniem ryzyka w firmie inwestycyjnej;

⁷ Wytyczne w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń zgodnej z dyrektywą w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi (IFD).

⁸ Zob. także wspólne wytyczne ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje.

⁹ Zob. także wspólne wytyczne ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje.

- h. kultury korporacyjnej i wartości zgodnie z sekcją 9, które powinny promować odpowiedzialne i etyczne postępowanie, w tym kodeksu postępowania lub podobnego dokumentu;
 - i. polityki przeciwdziałania konfliktom interesów na poziomie instytucjonalnym zgodnie z sekcją 10 oraz dla pracowników zgodnie z sekcją 11; oraz
 - j. zasad mających na celu zapewnienie rzetelności systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, w tym finansowych i operacyjnych mechanizmów kontroli, a także zgodności z przepisami i odpowiednimi standardami.
26. Podczas ustanawiania, zatwierdzania i nadzorowania wdrożenia kwestii, o których mowa w pkt 25, organ zarządzający powinien zapewnić wprowadzenie takiego modelu biznesowego i zasad zarządzania wewnętrznego, w tym ram zarządzania ryzykiem, które uwzględniają rodzaje ryzyka, na jakie są lub mogą być narażone firmy inwestycyjne, lub jakie stwarzają lub mogą stwarzać dla innych¹⁰. Analizując wszystkie rodzaje ryzyka, firmy inwestycyjne powinny wziąć pod uwagę wszystkie mające zastosowanie czynniki ryzyka, w tym czynniki ryzyka środowiskowego, społecznego i związanego z zarządzaniem. Firmy inwestycyjne powinny uwzględnić, że te ostatnie mogą mieć wpływ na ich ryzyko ostrożnościowe¹¹. Tego typu czynniki ryzyka środowiskowego, społecznego i związanego z zarządzaniem obejmują na przykład ryzyko prawne związane z prawem umów lub prawem pracy, ryzyko związane z potencjalnym naruszeniem praw człowieka, czy inne czynniki ryzyka środowiskowego, społecznego i związanego z zarządzaniem, które mogą wpłynąć na kraj, w którym zlokalizowany jest usługodawca, oraz na jego zdolność do świadczenia usług na ustalonym poziomie.
27. Organ zarządzający musi nadzorować proces ujawniania informacji i ich przekazywania w kontaktach z zewnętrznymi interesariuszami i właściwymi organami.
28. Wszyscy członkowie organu zarządzającego powinni być informowani o pełnej działalności firmy inwestycyjnej oraz jej sytuacji finansowej i sytuacji pod względem ryzyka, z uwzględnieniem środowiska gospodarczego, a także o podejmowanych decyzjach mających znaczący wpływ na działalność firmy inwestycyjnej.
29. Członek organu zarządzającego może odpowiadać za komórkę kontroli wewnętrznej, o której mowa w tytule V sekcji 18.1, pod warunkiem, że członek ten nie posiada innych uprawnień, które mogłyby negatywnie wpływać na jego działania w zakresie kontroli wewnętrznej i na niezależność komórki kontroli wewnętrznej.

¹⁰ Zob. art. 26 dyrektywy (UE) 2019/2034.

¹¹ Zob. raport EUNB w sprawie zarządzania i nadzoru nad ryzykiem środowiskowym, społecznym i związanym z zarządzaniem, opublikowany na podstawie art. 98 ust. 8 dyrektywy o wymogach kapitałowych (CRD), który zawiera opis stanowiska EUNB na temat ryzyka środowiskowego, społecznego i związanego z zarządzaniem, kanałów transmisji, a także zalecenia odnośnie do ustaleń, procesów, mechanizmów i strategii, jakie instytucje powinny wdrożyć w celu identyfikacji i oceny ryzyka środowiskowego, społecznego i związanego z zarządzaniem oraz zarządzania tym ryzykiem.

30. Organ zarządzający powinien monitorować wszelkie uchybienia zidentyfikowane w odniesieniu do wdrażania procesów, strategii i polityki wymienionych w pkt 25 i 26, dokonywać ich okresowego przeglądu oraz podejmować działania naprawcze. Ramy zarządzania wewnętrznego i ich wdrażanie powinny być poddawane okresowemu przeglądowi i aktualizacji z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, co wyjaśniono bardziej szczegółowo w tytule I. W przypadku istotnych zmian mających wpływ na firmę inwestycyjną należy przeprowadzić bardziej szczegółowy przegląd.
31. W przypadku firm inwestycyjnych będących osobami prawnymi zarządzanymi przez jedną osobę fizyczną zgodnie ze swoimi statutami i krajowymi przepisami wszelkie odniesienia w niniejszych wytycznych do organu zarządzającego należy rozumieć jako mające zastosowanie do jednej osoby fizycznej odpowiedzialnej za wdrażanie alternatywnych rozwiązań zapewniających prawidłowe i ostrożne zarządzanie taką firmą oraz odpowiednie uwzględnienie ustaleń dotyczących zarządzania wewnętrznego.

2 Funkcja zarządcza organu zarządzającego

32. Organ zarządzający w ramach swojej funkcji zarządczej powinien aktywnie angażować się w działalność firmy inwestycyjnej oraz podejmować decyzje w prawidłowy i świadomy sposób.
33. Organ zarządzający w ramach swojej funkcji zarządczej powinien ponosić odpowiedzialność za wdrażanie strategii określonych przez organ zarządzający oraz regularnie omawiać wdrażanie i odpowiedniość tych strategii z organem zarządzającym w ramach jego funkcji nadzorczej. Wdrożenie operacyjne może zostać przeprowadzone przez kierownictwo firmy inwestycyjnej.
34. Dokonując osądu i podejmując decyzje, organ zarządzający w ramach swojej funkcji zarządczej powinien konstruktywnie kwestionować oraz krytycznie oceniać przedstawiane mu propozycje, wyjaśnienia i informacje. Organ zarządzający w ramach swojej funkcji zarządczej powinien składać kompleksowe sprawozdania oraz regularnie, w razie potrzeby bez zbędnej zwłoki, informować organ zarządzający w ramach jego funkcji nadzorczej o istotnych elementach oceny sytuacji, ryzyku i zmianach mających wpływ lub mogących mieć wpływ na firmę inwestycyjną, np. istotnych decyzjach dotyczących działań biznesowych i ponoszonego ryzyka, ocenie otoczenia gospodarczego i biznesowego firmy inwestycyjnej, płynności oraz solidnej bazy kapitałowej, a także ocenie istotnych ekspozycji na ryzyko.
35. Bez uszczerbku dla transpozycji do prawa krajowego dyrektywy (UE) 2015/849 w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy (AMLD) organ zarządzający powinien wyznaczyć jednego ze swoich członków, zgodnie z wymogami na mocy art. 46 ust. 4 dyrektywy (UE) 2015/849, który będzie odpowiedzialny za wdrożenie przepisów, regulacji i postanowień niezbędnych do realizacji celu dyrektywy, w tym stosownych procedur w instytucji dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, na poziomie organu zarządzającego.

3 Funkcja nadzorcza organu zarządzającego

36. Rola członków organu zarządzającego w ramach swojej funkcji nadzorczej powinna obejmować monitorowanie i konstruktywne kwestionowanie strategii firmy inwestycyjnej.
37. Bez uszczerbku dla prawa krajowego, w skład organu zarządzającego w ramach swojej funkcji nadzorczej powinni wchodzić członkowie niezależni, zgodnie z sekcją 9.3 wspólnych wytycznych ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, wydanych na mocy dyrektywy (UE) 2013/36 i dyrektywy (UE) 2014/65.
38. Bez uszczerbku dla zadań przydzielonych mu na mocy stosownego krajowego prawa spółek organ zarządzający w ramach swojej funkcji nadzorczej powinien:
 - a. nadzorować i monitorować proces podejmowania decyzji przez kierownictwo oraz jego działania, zapewnić skuteczny nadzór nad organem zarządzającym w ramach jego funkcji zarządczej, w tym monitorowanie oraz kontrolę jego indywidualnych i zbiorowych wyników a także realizacji strategii i celów firmy inwestycyjnej;
 - b. konstruktywnie kwestionować i krytycznie oceniać propozycje oraz informacje dostarczane przez członków organu zarządzającego w ramach jego funkcji zarządczej, a także jego decyzje;
 - c. należyście wypełniać obowiązki i rolę komitetu ds. ryzyka i komitetu ds. wynagrodzeń, gdy takie komitety nie zostały ustanowione;
 - d. zapewnić i okresowo oceniać skuteczność ram zarządzania wewnętrznego firmy inwestycyjnej oraz podejmować odpowiednie kroki w celu usunięcia wszelkich stwierdzonych uchybień;
 - e. nadzorować i monitorować konsekwentne wdrażanie celów strategicznych firmy inwestycyjnej, jej struktury organizacyjnej i strategii w zakresie ryzyka, w tym jej gotowości do podejmowania ryzyka oraz ram zarządzania ryzykiem i innych obszarów polityki (np. polityki wynagrodzeń), a także zasad ujawniania informacji;
 - f. monitorować konsekwentne wdrażanie kultury ryzyka w firmie inwestycyjnej;
 - g. nadzorować wdrażanie i stosowanie kodeksu postępowania lub podobnych skutecznych zasad w celu określenia faktycznych i potencjalnych konfliktów interesów, zarządzania nimi oraz ich minimalizacji;
 - h. nadzorować rzetelność informacji finansowych i sprawozdawczości oraz ram kontroli wewnętrznej, w tym skutecznych i prawidłowych ram zarządzania ryzykiem;

- i. dopilnować, aby kierownicy komórek kontroli wewnętrznej mogli działać w sposób niezależny oraz aby w razie potrzeby mogli oni niezależnie od relacji podległości służbowej łączących te komórki z innymi wewnętrznymi organami, liniami biznesowymi lub jednostkami bezpośrednio ostrzegać organ zarządzający w ramach jego funkcji nadzorczej i zgłaszać mu wszelkie wątpliwości w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji dotyczących ryzyka wpływających lub mogących wpływać na firmę inwestycyjną; oraz
- j. monitorować wdrożenie planu audytu wewnętrznego po uprzednim zaangażowaniu komitetu ds. ryzyka, o ile został ustanowiony.

4 Rola przewodniczącego organu zarządzającego

39. Przewodniczący organu zarządzającego powinien kierować organem zarządzającym, przyczyniać się do efektywnego przepływu informacji w obrębie organu zarządzającego oraz między organem zarządzającym a jego komitetami, o ile zostały ustanowione, oraz powinien być odpowiedzialny za jego ogólne, skuteczne funkcjonowanie.
40. Przewodniczący powinien zachęcać do otwartej i krytycznej dyskusji, propagować taką dyskusję oraz zapewnić możliwość wyrażania i omawiania odmiennych poglądów w ramach procesu decyzyjnego.
41. W przypadku gdy przewodniczący ma prawo do wykonywania obowiązków wykonawczych, firma inwestycyjna powinna ustanowić środki mające na celu złagodzenie niekorzystnego wpływu tego faktu na mechanizmy kontroli i równowagi w firmie inwestycyjnej (np. przez wyznaczenie głównego członka rady lub najstarszego stażem niezależnego członka rady lub zwiększenie liczby członków niewykonawczych w organie zarządzającym w ramach jego funkcji nadzorczej). Przewodniczący organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej w firmie inwestycyjnej nie może jednocześnie pełnić funkcji dyrektora generalnego tej samej firmy inwestycyjnej, chyba że zostało to uzasadnione przez firmę i zatwierdzone przez właściwe organy.
42. Przewodniczący powinien ustalać porządek posiedzeń i zapewniać priorytetowe poruszanie kwestii strategicznych. Powinien on zapewnić podejmowanie decyzji organu zarządzającego w prawidłowy i świadomy sposób, a także otrzymywanie dokumentów i informacji przez członków tego organu z wystarczającym wyprzedzeniem przed posiedzeniami.
43. Przewodniczący organu zarządzającego powinien przyczyniać się do jasnego podziału obowiązków między jego członkami, a także efektywnego przepływu informacji między nimi, aby członkowie organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej mogli w sposób konstruktywny wносить wkład do dyskusji oraz głosować w prawidłowy i świadomy sposób.

5 Komitety organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej

5.1 Ustanawianie komitetów

44. Zgodnie z postanowieniami art. 28 dyrektywy w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi i bez uszczerbku dla krajowych przepisów¹² firmy inwestycyjne, których średnia wartość aktywów bilansowych i pozabilansowych w okresie czterech lat bezpośrednio poprzedzających dany rok obrotowy jest wyższa niż 100 mln EUR, muszą ustanowić komitety ds. ryzyka i ds. wynagrodzeń, które będą doradzały organowi zarządzającemu w ramach jego funkcji nadzorczej i przygotowywały propozycje decyzji podejmowanych przez ten organ.
45. W przypadku braku ustanowienia komitetu ds. ryzyka wszelkie odniesienia w niniejszych wytycznych do tego komitetu należy rozumieć jako odnoszące się do organu zarządzającego w ramach swojej funkcji nadzorczej.
46. Z uwzględnieniem kryteriów określonych w tytule I niniejszych wytycznych firmy inwestycyjne mogą ustanawiać inne komitety (np. do spraw przeciwdziałania praniu pieniędzy/finansowaniu terroryzmu, etyki, kodeksu postępowania oraz zgodności z prawem).
47. Firmy inwestycyjne powinny zapewnić jasny przydział obowiązków i zadań oraz ich podział między wyspecjalizowanymi komitetami organu zarządzającego. Każdy komitet powinien mieć udokumentowany mandat (określający także zakres jego obowiązków) od organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej, a także powinien ustanowić odpowiednie procedury robocze.
48. Komitety powinny wspierać funkcję nadzorczą w poszczególnych obszarach oraz ułatwiać opracowywanie i wdrażanie solidnych ram zarządzania wewnętrznego. Przekazanie uprawnień komitetom w żaden sposób nie zwalnia organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej ze zbiorowego wykonywania swoich obowiązków i zadań.

5.2 Skład komitetów¹³

49. Wszystkie komitety powinny być kierowane przez niewykonawczego członka organu zarządzającego, który jest zdolny do obiektywnego osądu.

¹² Zgodnie z art. 28 dyrektywy (UE) 2019/2034 firmy inwestycyjne, które nie spełniają kryteriów określonych w pkt a) art. 32 ust. 4 mają obowiązek ustanowienia komitetu ds. ryzyka, w skład którego będą wchodzić członkowie organu zarządzającego niesprawujący funkcji wykonawczych w danej firmie inwestycyjnej.

¹³ Niniejszą sekcję należy interpretować w powiązaniu ze wspólnymi wytycznymi ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, wydanymi na mocy dyrektywy (UE) 2013/36 i dyrektywy (UE) 2014/65.

50. Członkowie niezależni¹⁴ organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej powinni być aktywnie zaangażowani w pracę komitetów.
51. W przypadku obowiązku powołania komitetów zgodnie z postanowieniami dyrektywy (UE) 2019/2034 lub przepisami krajowymi co do zasady komitety takie powinny składać się z co najmniej trzech członków i przynajmniej jednego członka niezależnego, z uwzględnieniem kryteriów określonych w tytule I niniejszych wytycznych oraz wspólnych wytycznych ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje. W przypadku gdy brak wystarczającej liczby członków organu zarządzającego w ramach swojej funkcji nadzorczej do zapewnienia prawidłowego składu komitetów zgodnie z niniejszą sekcją zadania komitetu mogą zostać delegowane na jednego członka organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej, w razie konieczności przy wsparciu ze strony odpowiednich pracowników. W skład komitetów może wchodzić ta sama grupa członków, uwzględniając kryteria określone w tytule I oraz liczbę członków niezależnych organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej, a także specjalistyczne doświadczenie, wiedzę i umiejętności, jakie powinni mieć członkowie komitetu na poziomie indywidualnym lub zbiorowym. Należy udokumentować uzasadnienie składu komitetów.
52. Komitet ds. ryzyka powinien składać się z członków niewykonawczych organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej danej firmy inwestycyjnej. Skład komitetu ds. wynagrodzeń powinien być zgodny z sekcją 2.3 wytycznych EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń¹⁵.
53. Przewodniczącym komitetu ds. ryzyka powinien być w miarę możliwości członek niezależny. Członkowie komitetu ds. ryzyka powinni posiadać indywidualnie i zbiorowo odpowiednią wiedzę, umiejętności i doświadczenie w zakresie procesu selekcji i wymagań dotyczących odpowiedniości, a także na temat praktyk kontroli i zarządzania ryzykiem. We wszystkich firmach inwestycyjnych przewodniczącym komitetu ds. ryzyka powinna być w miarę możliwości osoba niebędąca przewodniczącym organu zarządzającego ani przewodniczącym żadnego innego komitetu.

5.3 Procesy komitetów

54. Komitety powinny regularnie składać sprawozdania organowi zarządzającemu w ramach jego funkcji nadzorczej.
55. Komitety powinny w stosownych przypadkach współdziałać ze sobą. Bez uszczerbku dla pkt 51 współdziałanie takie może przyjąć formę łączenia udziału polegającego na tym, że przewodniczący lub członek komitetu może być zarazem członkiem innego komitetu.
56. Członkowie komitetów powinni prowadzić otwarte i krytyczne dyskusje, podczas których odmienne poglądy są omawiane w konstruktywny sposób.

¹⁴ Określeni w sekcji 9.3 wspólnych wytycznych ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, wydanych na mocy dyrektywy (UE) 2013/36 i dyrektywy (UE) 2014/65.

¹⁵ Wytyczne EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń zgodnej z art. 34 ust. 3 dyrektywy (UE) 2019/2034.

57. Komitety powinny dokumentować porządek swoich posiedzeń oraz ich główne wyniki i wnioski.
58. Komitet ds. ryzyka powinien co najmniej:
- a. mieć dostęp do wszystkich istotnych informacji i danych niezbędnych do pełnienia swoich funkcji, w tym informacji i danych ze stosownych komórek korporacyjnych i kontrolnych (np. ds. prawnych, finansowych, kadrowych, informatycznych, audytu wewnętrznego, ryzyka, zgodności z przepisami, jak również informacji dotyczących zgodności z przepisami dotyczącymi przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a także zagregowanych informacji o podejrzanych transakcjach oraz o czynnikach ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu);
 - b. otrzymywać regularne sprawozdania, informacje doraźne, komunikaty i opinie od kierowników komórek kontroli wewnętrznej dotyczące aktualnego profilu ryzyka firmy inwestycyjnej, jej kultury ryzyka i limitów ryzyka, a także wszelkich istotnych ewentualnych naruszeń¹⁶, ze szczegółowymi informacjami i zaleceniami dotyczącymi podjętych, planowanych lub sugerowanych środków naprawczych służących ich usunięciu; okresowo dokonywać weryfikacji i decydować w zakresie treści, formatu i częstotliwości informacji dotyczących ryzyka, które mają być mu przekazywane; oraz
 - c. gdy jest to niezbędne, zapewnić odpowiednie zaangażowanie komórek kontroli wewnętrznej i innych stosownych komórek (ds. kadrowych, prawnych i finansowych) w zakresie ich specjalizacji lub zasięgać porady zewnętrznych ekspertów.

5.4 Rola komitetu ds. ryzyka

59. W przypadku jego ustanowienia komitet ds. ryzyka powinien co najmniej:
- a. doradzać organowi zarządzającemu w ramach jego funkcji nadzorczej wspierać go w zakresie ogólnej bieżącej i przyszłej strategii firmy inwestycyjnej dotyczącej ryzyka i gotowości do podejmowania ryzyka, a także pomagać temu organowi zarządzającemu w nadzorowaniu wdrażania tej strategii, tak aby zapewnić zgodność z celami biznesowymi, kulturą korporacyjną i wartościami firmy inwestycyjnej;
 - b. wspomagać organ zarządzający w ramach jego funkcji nadzorczej w zakresie nadzoru nad wdrażaniem strategii w zakresie ryzyka firmy inwestycyjnej i odpowiednich limitów;
 - c. nadzorować wdrażanie poszczególnych strategii zarządzania kapitałem i płynnością, a także wszystkimi innymi istotnymi rodzajami ryzyka, na które narażona jest firma inwestycyjna, takimi jak ryzyko dla klientów, ryzyko rynkowe, ryzyko dla firmy, ryzyko

¹⁶ W przypadku poważnych naruszeń w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy/finansowania terroryzmu zob. również wytyczne, które zostaną wydane na podstawie art. 117 ust. 6 dyrektywy 2013/36/UE, określające metody współpracy i wymiany informacji pomiędzy organami, o których mowa w ust. 5 powyższego artykułu, w szczególności w odniesieniu do grup działających w skali transgranicznej oraz w kontekście identyfikacji poważnych naruszeń zasad w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy.

- operacyjne (w tym ryzyko prawne i informatyczne) oraz ryzyko utraty reputacji, aby ocenić ich odpowiedniość z punktu widzenia zatwierdzonej strategii firmy w zakresie ryzyka i jej gotowości do podejmowania ryzyka;
- d. dostarczać organowi zarządzającemu w ramach jego funkcji nadzorczej zalecenia dotyczące niezbędnych korekt strategii w zakresie ryzyka, wynikających m.in. ze zmian w modelu biznesowym firmy inwestycyjnej, wydarzeń rynkowych lub zaleceń wydanych przez komórkę ds. zarządzania ryzykiem;
 - e. świadczyć doradztwo w zakresie mianowania konsultantów zewnętrznych, do których organ zarządzający w ramach swojej funkcji nadzorczej zwraca się z prośbą o radę lub wsparcie;
 - f. dokonywać przeglądu możliwych scenariuszy, w tym scenariuszy warunków skrajnych, w celu określenia reakcji profilu ryzyka firmy inwestycyjnej na wydarzenia zewnętrzne i wewnętrzne;
 - g. nadzorować dostosowanie wszystkich istotnych produktów finansowych i usług oferowanych klientom do modelu biznesowego firmy inwestycyjnej oraz jej strategii w zakresie ryzyka. W przypadku jego ustanowienia komitet ds. ryzyka powinien oceniać ryzyko związane z oferowanymi produktami oraz usługami finansowymi, uwzględniając przy tym stosunek cen tych produktów i usług do czerpanych z nich zysków; oraz
 - h. dokonywać oceny zaleceń audytorów wewnętrznych lub zewnętrznych i podejmować działania następcze związane z odpowiednim wdrożeniem podjętych środków.
60. Komitet ds. ryzyka powinien współpracować z innymi komitetami, których działalność może mieć wpływ na strategię w zakresie ryzyka (np. komitetem ds. wynagrodzeń, o ile został ustanowiony), oraz regularnie komunikować się z komórkami kontroli wewnętrznej firmy inwestycyjnej, zwłaszcza z komórką ds. zarządzania ryzykiem.

Tytuł III – Ramy zarządzania

6 Ramy organizacyjne i struktura organizacyjna

6.1 Ramy organizacyjne

61. Organ zarządzający firmy inwestycyjnej powinien zapewnić odpowiednią i przejrzystą strukturę organizacyjną i operacyjną tej firmy, a także powinien posiadać opis tej struktury w formie pisemnej. Struktura ta powinna przyczyniać się do zapewnienia oraz wykazania skutecznego i ostrożnego zarządzania firmą inwestycyjną na zasadzie indywidualnej i skonsolidowanej.

62. Organ zarządzający powinien zapewnić komórkom kontroli wewnętrznej odpowiednie zasoby finansowe i kadrowe oraz stosowne uprawnienia do skutecznego realizowania przez nie ich zadań. Minimalny wymóg to zapewnienie komórce odpowiedzialnej za nadzór zgodności z prawem niezależności działania, w tym odpowiedniego rozdziału obowiązków. Hierarchia służbowa oraz podział obowiązków, zwłaszcza między osobami pełniącymi najważniejsze funkcje w obrębie firmy inwestycyjnej, powinny być jasne, dobrze określone, spójne, możliwe do wyegzekwowania oraz należycie udokumentowane. Dokumentacja powinna być odpowiednio uaktualniana.
63. Struktura firmy inwestycyjnej nie powinna utrudniać organowi zarządzającemu nadzoru nad ryzykiem, na jakie narażona jest firma inwestycyjna lub grupa, ani skutecznego zarządzania tym ryzykiem, ani też utrudniać właściwemu organowi skutecznego nadzorowania firmy inwestycyjnej.
64. Organ zarządzający powinien ocenić, czy i w jaki sposób istotne zmiany w strukturze grupy (np. tworzenie nowych jednostek zależnych, połączenia i przejęcia, sprzedaż lub likwidacja części grupy lub wydarzenia zewnętrzne) wpływają na stabilność ram organizacyjnych firmy inwestycyjnej. W przypadku stwierdzenia uchybień organ zarządzający powinien niezwłocznie dokonywać wszelkich niezbędnych korekt.

6.2 „Poznaj swoją strukturę”

65. Organ zarządzający powinien w pełni znać i rozumieć strukturę prawną, organizacyjną i operacyjną firmy inwestycyjnej (zasada „Poznaj swoją strukturę”) oraz zapewnić jej zgodność z zatwierdzoną strategią biznesową i strategią w zakresie ryzyka, jak również gotowością do podejmowania ryzyka, a także objęcie tej struktury ramami zarządzania ryzykiem.
66. Organ zarządzający powinien być odpowiedzialny za zatwierdzanie prawidłowych strategii i polityki ustanawiania nowych struktur. W przypadku gdy firma inwestycyjna ustanawia w obrębie swojej grupy wiele podmiotów prawnych, ich liczba, a zwłaszcza wzajemne powiązania i transakcje między nimi nie powinny utrudniać projektowania jej zarządzania wewnętrznego ani skutecznego zarządzania ryzykiem grupy jako całości i nadzoru nad nim. Organ zarządzający powinien zapewnić, aby struktura firmy inwestycyjnej, a w stosownych przypadkach również struktury w obrębie grupy, z uwzględnieniem kryteriów określonych w sekcji 7, były jasne, efektywne i przejrzyste dla pracowników firmy inwestycyjnej, jej akcjonariuszy i innych zainteresowanych stron, a także dla właściwego organu.
67. Organ zarządzający powinien kształtować strukturę firmy inwestycyjnej, jej rozwój i ograniczenia, jak też zapewnić, aby struktura ta była uzasadniona i efektywna oraz nie cechowała się nadmierną lub nieuzasadnioną złożonością.
68. Organ zarządzający unijnej jednostki dominującej powinien rozumieć nie tylko strukturę prawną, organizacyjną i operacyjną grupy, ale także cel poszczególnych podmiotów, ich działalność oraz związki i relacje między nimi. Oznacza to zrozumienie rodzajów ryzyka

operacyjnego specyficznych dla grupy, ekspozycji wewnątrzgrupowych oraz sposobu, w jaki normalne i niekorzystne okoliczności mogą wpłynąć na finansowanie grupy, jej kapitał, płynność oraz profil ryzyka. Organ zarządzający powinien także zapewnić zdolność dominującej firmy inwestycyjnej do przedstawiania w terminowy sposób informacji na temat grupy w odniesieniu do rodzaju, charakterystyki, struktury organizacyjnej, struktury własnościowej i działalności każdego podmiotu prawnego, a także zgodność firm inwestycyjnych wchodzących w skład grupy ze wszystkimi wymogami nadzorczymi w zakresie sprawozdawczości w ujęciu indywidualnym i skonsolidowanym.

69. Organ zarządzający unijnej jednostki dominującej powinien zapewnić poszczególnym podmiotom z grupy (w tym samej unijnej jednostce dominującej) wystarczającą ilość informacji, aby wszystkie uzyskały jasny obraz ogólnych celów grupy, jej strategii i profilu ryzyka, a także tego, w jaki sposób dany podmiot grupy wpisuje się w jej strukturę i funkcjonowanie operacyjne. Takie informacje oraz ich zmiany powinny być dokumentowane i udostępniane stosownym komórkom, w tym organowi zarządzającemu, liniom biznesowym i komórkom kontroli wewnętrznej. Członkowie organu zarządzającego unijnej jednostki dominującej powinni zasięgać informacji o ryzyku wynikającym ze struktury grupy, uwzględniając kryteria określone w sekcji 7 wytycznych. Obejmuje to otrzymywanie:
- a. informacji na temat najważniejszych czynników ryzyka;
 - b. regularnych sprawozdań zawierających ocenę ogólnej struktury firmy inwestycyjnej i zgodności działalności poszczególnych podmiotów z zatwierdzoną strategią grupową; oraz
 - c. regularnych sprawozdań dotyczących kwestii, w przypadku których na mocy ram regulacyjnych wymagana jest zgodność na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym.

6.3 Złożone struktury i niestandardowe lub nieprzejrzyste działania

70. Firmy inwestycyjne powinny unikać tworzenia złożonych i potencjalnie nieprzejrzystych struktur. Firmy inwestycyjne powinny uwzględniać w swoim procesie decyzyjnym wyniki przeprowadzonej oceny ryzyka w celu ustalenia, czy takie struktury mogłyby być wykorzystywane w celu związanym z praniem pieniędzy, finansowaniem terroryzmu lub innymi przestępstwami finansowymi, a także ustanowione mechanizmy kontroli i ramy prawne¹⁷. W tym celu firmy inwestycyjne powinny brać pod uwagę co najmniej:

¹⁷ Aby uzyskać bardziej szczegółowe informacje na temat oceny ryzyka dla danego kraju oraz ryzyka związanego z poszczególnymi produktami i klientami, firmy inwestycyjne powinny zapoznać się również ze wspólnymi wytycznymi dotyczącymi ryzyka w zakresie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (EBA GL JC/2017/37), które są aktualnie w trakcie weryfikacji.

- a. stopień, w jakim jurysdykcja, w której zostanie ustanowiona struktura, skutecznie spełnia unijne i międzynarodowe standardy w zakresie przejrzystości podatkowej, przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu¹⁸;
 - b. stopień, w jakim struktura służy oczywistemu, zgodnemu z prawem celowi ekonomicznemu;
 - c. stopień, w jakim struktura mogłaby zostać wykorzystana do ukrycia tożsamości ostatecznego beneficjenta rzeczywistego;
 - d. stopień, w jakim wniosek klienta skutkujący ewentualnym utworzeniem struktury budzi obawy;
 - e. czy struktura może utrudniać prowadzenie odpowiedniego nadzoru przez organ zarządzający firmy inwestycyjnej lub zdolność firmy inwestycyjnej do zarządzania powiązaniem ryzykiem; oraz
 - f. czy struktura stwarza przeszkody w skutecznym nadzorze sprawowanym przez właściwe organy.
71. W każdym przypadku firmy inwestycyjne nie powinny ustanawiać nieprzejrzystych lub niepotrzebnie złożonych struktur, które nie mają jasnego uzasadnienia ekonomicznego ani celu prawnego, lub struktur, co do których mogą istnieć obawy, że mogłyby być one wykorzystane do celów związanych z przestępczością finansową.
72. Przy ustanawianiu takich struktur organ zarządzający powinien rozumieć ich funkcjonowanie, cel oraz szczególne rodzaje ryzyka z nimi związane, a także zapewnić odpowiednie zaangażowanie komórek kontroli wewnętrznej. Takie struktury powinny być zatwierdzane i utrzymywane jedynie wtedy, gdy ich cel został w pełni określony i rozumiany, a organ zarządzający jest przekonany, że zidentyfikowano wszystkie istotne rodzaje ryzyka, w tym ryzyko utraty reputacji, a wszystkimi tymi rodzajami ryzyka można skutecznie zarządzać i prowadzić odpowiednią sprawozdawczość ich dotyczącą, oraz że zapewniono skuteczny nadzór. Im bardziej złożona oraz nieprzejrzysta jest struktura organizacyjna i operacyjna, i im większe jest ryzyko, tym ściślejszy powinien być nadzór nad daną strukturą.
73. Firmy inwestycyjne powinny dokumentować swoje decyzje i być w stanie je uzasadnić wobec właściwych organów.

¹⁸Zob. również rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2019/758 z dnia 31 stycznia 2019 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających minimalny zakres działań oraz rodzaj dodatkowych środków, które instytucje kredytowe i finansowe muszą wdrożyć, aby ograniczyć ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w niektórych państwach trzecich: <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-the-implementation-of-group-wide-aml/cft-policies-in-third-countries>

74. Organ zarządzający powinien zapewnić podjęcie odpowiednich działań w celu uniknięcia lub minimalizacji ryzyka związanego z działalnością w obrębie takich struktur. Obejmuje to zapewnienie:
- a. ustanowienia przez firmę inwestycyjną odpowiedniej polityki i procedur oraz udokumentowanych procesów (np. stosownych limitów, metod przepływu informacji) w związku z rozważaniem, zapewnieniem zgodności i zatwierdzaniem takiej działalności oraz zarządzaniem związanym z nią ryzykiem, przy uwzględnieniu konsekwencji dla struktury organizacyjnej i operacyjnej grupy, jej profilu ryzyka oraz jej ryzyka utraty reputacji;
 - b. dostępności informacji na temat takiej działalności i związanego z nią ryzyka dla unijnej jednostki dominującej oraz audytorów wewnętrznych i zewnętrznych, jak też przedkładania ich w sprawozdaniach organowi zarządzającemu w ramach jego funkcji nadzorczej i właściwemu organowi, który wydał zezwolenie; oraz
 - c. dokonywania przez firmę inwestycyjną okresowej oceny, czy nadal zachodzi potrzeba utrzymywania takich struktur.
75. Tego typu struktury i działalność, w tym ich zgodność z ustawodawstwem i standardami zawodowymi, powinny podlegać regularnemu przeglądowi. Przegląd taki powinien być dokonywany przez komórkę audytu wewnętrznego, o ile ustanowiona, na podstawie analizy ryzyka.
76. Firmy inwestycyjne powinny stosować skuteczne środki zarządzania ryzykiem, jeśli prowadzą niestandardową lub nieprzejrzystą działalność na rzecz klientów (np. udzielanie pomocy w zakładaniu spółek w jurysdykcjach typu offshore, opracowywanie złożonych struktur i transakcji ich finansowania lub świadczenie usług powierniczych) skutkującą podobnymi trudnościami w dziedzinie zarządzania wewnętrznego oraz mogącą stwarzać znaczące ryzyko operacyjne i ryzyko utraty reputacji. W szczególności firmy inwestycyjne powinny analizować przyczyny, dla których klient chce utworzyć konkretną strukturę.

7 Ramy organizacyjne w kontekście grupowym

77. Zgodnie z postanowieniami art. 25 dyrektywy (UE) 2019/2034 i art. 7 rozporządzenia (UE) 2019/2033, oraz z zastrzeżeniem, że właściwe organy nie zastosowały art. 8 rozporządzenia (UE) 2019/2033, unijne jednostki dominujące i ich jednostki zależne objęte dyrektywą (UE) 2019/2034 powinny zapewnić odpowiednią spójność i zintegrowanie zasad, procesów i mechanizmów zarządzania na poziomie skonsolidowanym. W tym celu jednostki dominujące i jednostki zależne objęte zakresem konsolidacji ostrożnościowej powinny wdrożyć takie zasady, procesy i mechanizmy w swoich jednostkach zależnych nieobjętych dyrektywą (UE) 2019/2034, włączając jednostki ustanowione w innych państwach, w tym w centrach finansowych offshore, które umożliwią zapewnienie solidnych zasad zarządzania na poziomie skonsolidowanym. Właściwe komórki w unijnej jednostce dominującej i jej podmiotach

zależnych powinny w odpowiedni sposób współdziałać oraz udostępniać sobie dane i informacje. Zasady zarządzania, procesy i mechanizmy powinny zapewniać, aby unijna jednostka dominująca dysponowała wystarczającymi danymi oraz informacjami i mogła ocenić ogólny profil ryzyka grupy, o którym mowa w sekcji 6.2.

78. Organ zarządzający jednostki zależnej objętej dyrektywą (UE) 2019/2034 powinien przyjąć i wdrożyć na poziomie indywidualnym ogólnogrupową politykę w zakresie zarządzania ustanowioną na poziomie skonsolidowanym w sposób zgodny ze wszystkimi szczegółowymi wymogami prawa unijnego i krajowego.
79. Na poziomie skonsolidowanym unijna jednostka dominująca powinna zapewnić przestrzeganie ogólnogrupowej polityki w zakresie zarządzania oraz ram kontroli wewnętrznej, o których mowa w tytule V, przez wszystkie firmy inwestycyjne i inne podmioty objęte zakresem konsolidacji ostrożnościowej, w tym jednostek zależnych, które same nie są objęte dyrektywą (UE) 2019/2034. Wdrażając politykę w zakresie zarządzania, unijna jednostka dominująca powinna zapewnić, aby dla każdej jednostki zależnej ustanowiono solidne zasady zarządzania, oraz uwzględnić szczegółowe zasady, procesy i mechanizmy w przypadkach, gdy działalność biznesowa nie jest zorganizowana w ramach osobnych podmiotów prawnych, lecz w ramach struktury macierzowej linii biznesowych obejmujących większą liczbę podmiotów prawnych.
80. Unijna jednostka dominująca powinna rozważyć interesy wszystkich swoich jednostek zależnych oraz ustalić, w jaki sposób strategie i polityka sprzyjają realizacji interesów każdej jednostki zależnej oraz interesów całej grupy w perspektywie długookresowej.
81. Unijna jednostka dominująca i jej jednostki zależne powinny zapewnić spełnianie przez firmy inwestycyjne i podmioty należące do grupy wszystkich szczegółowych wymagań w każdej stosownej jurysdykcji.
82. Unijna jednostka dominująca powinna zapewnić, aby jednostki zależne z siedzibą w państwach trzecich i objęte zakresem konsolidacji ostrożnościowej ustanowiły zasady zarządzania, procesy oraz mechanizmy zgodne z ogólnogrupową polityką zarządzania i zgodne z wymogami art. 25–32 dyrektywy (UE) 2019/2034 oraz niniejszymi wytycznymi, o ile nie jest to niezgodne z prawem danego państwa trzeciego.
83. Wymogi dotyczące zarządzania określone w dyrektywie 2019/2034/UE i postanowienia niniejszych wytycznych stosuje się do firm inwestycyjnych niezależnie od tego, czy są one jednostkami zależnymi jednostki dominującej z państwa trzeciego. W przypadku gdy jednostka zależna w UE jednostki dominującej w państwie trzecim jest unijną jednostką dominującą, zakres konsolidacji ostrożnościowej w UE nie obejmuje poziomu dominującej firmy inwestycyjnej z państwa trzeciego ani innych bezpośrednich jednostek zależnych tej jednostki dominującej. Unijna jednostka dominująca powinna zapewnić, aby grupowa polityka zarządzania dominującej firmy inwestycyjnej z siedzibą w państwie trzecim została uwzględniona w jej własnej polityce zarządzania, o ile nie jest to sprzeczne z wymogami

określonymi we właściwych przepisach prawa UE lub prawa krajowego, w tym w dyrektywie (UE) 2019/2034 i szczegółowych wyjaśnieniach w niniejszych wytycznych.

84. Przy ustalaniu polityki i dokumentowaniu zasad zarządzania wewnętrznego firmy inwestycyjne powinny uwzględnić aspekty wymienione w załączniku I. Chociaż polityka i dokumentacja mogą być zawarte w oddzielnych dokumentach, firmy inwestycyjne powinny rozważyć połączenie tych dokumentów lub odwołanie się do nich w jednym dokumencie dotyczącym ram zarządzania.

Tytuł IV – Kultura ryzyka i prowadzenie działalności

8 Kultura ryzyka

85. Prawidłowa, staranna i spójna kultura ryzyka powinna być kluczowym elementem skutecznego zarządzania ryzykiem przez firmy inwestycyjne, umożliwiając im podejmowanie prawidłowych i świadomych decyzji.
86. Firmy inwestycyjne powinny opracować zintegrowaną kulturę zarządzania ryzykiem obejmującą całą organizację, opartą na pełnym zrozumieniu i całościowym spojrzeniu na ryzyka, na które narażona jest firma, takie jak ryzyko dla klientów, ryzyko rynkowe, ryzyko dla firmy i ryzyko płynności, w szczególności takie, które mogą uszczuplić lub mieć istotny wpływ na fundusze własne firmy i zarządzania tymi funduszami, uwzględniając zdolność i skłonność danej firmy do ponoszenia ryzyka.
87. Firmy inwestycyjne powinny rozwijać kulturę ryzyka przez wdrażanie polityki, komunikację i szkolenia dla pracowników na temat swojej działalności, strategii i profilu ryzyka, a także dostosować komunikację i szkolenia dla pracowników w celu uwzględnienia obowiązków tych pracowników w zakresie podejmowania ryzyka i zarządzania nim.
88. Pracownicy powinni mieć pełną świadomość swoich obowiązków związanych z zarządzaniem ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem nie powinno ograniczać się do specjalistów ds. ryzyka czy komórek kontroli wewnętrznej. Główną odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem, przy uwzględnieniu gotowości firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka oraz jej zdolności do jego ponoszenia, w zgodzie z jej polityką, procedurami i mechanizmami kontroli, powinny ponosić jednostki biznesowe przy nadzorze ze strony organu zarządzającego.
89. Ugruntowana kultura ryzyka powinna w szczególności obejmować m.in.:
 - a. Przykład z góry: organ zarządzający powinien być odpowiedzialny za ustalanie oraz komunikowanie podstawowych wartości i oczekiwań firmy inwestycyjnej. Zachowanie jego członków powinno odzwierciedlać przyjęte wartości. Kierownictwo firmy inwestycyjnej, w tym osoby pełniące najważniejsze funkcje, powinno wносить wkład w komunikowanie podstawowych wartości i oczekiwań pracownikom w jej obrębie. Pracownicy powinni działać zgodnie ze wszystkimi obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami oraz niezwłocznie przekazywać informacje o zaobserwowanym braku

zgodności z nimi na wyższy szczebel w obrębie firmy inwestycyjnej lub poza nią (np. do właściwego organu przez proces sygnalizowania nieprawidłowości). Organ zarządzający powinien nieustannie promować, monitorować i oceniać kulturę ryzyka firmy inwestycyjnej oraz rozważać wpływ kultury ryzyka na stabilność finansową, profil ryzyka i stabilne zarządzanie firmą inwestycyjną, a w razie potrzeby wprowadzać zmiany.

- b. Odpowiedzialność: stosowni pracownicy na wszystkich szczeblach powinni znać i rozumieć podstawowe wartości firmy inwestycyjnej oraz, w zakresie niezbędnym dla wykonywania swojej roli, jej skłonność do podejmowania ryzyka i zdolność do jego ponoszenia. Powinni być zdolni do wykonywania swoich ról i mieć świadomość, że będą ponosić odpowiedzialność za swoje działania związane z zachowaniem firmy inwestycyjnej w zakresie podejmowania ryzyka.
- c. Skuteczna komunikacja i krytyka: prawidłowa kultura ryzyka powinna sprzyjać otwartej komunikacji i skutecznej krytyce – procesy decyzyjne powinny zachęcać do wyrażania szerokiej gamy poglądów, umożliwiać testowanie bieżących praktyk, stymulować konstruktywną krytykę wśród pracowników oraz sprzyjać kreowaniu otwartego i konstruktywnego zaangażowania w całej organizacji.
- d. Zachęty: odpowiednie zachęty powinny odgrywać kluczową rolę w dostosowywaniu zachowań w zakresie podejmowania ryzyka do profilu ryzyka firmy inwestycyjnej i jej długoterminowych interesów¹⁹.

9 Wartości i kodeks postępowania

- 90. Organ zarządzający powinien opracować i przyjąć wysokie standardy etyczne i zawodowe, a następnie ich przestrzegać i je upowszechniać uwzględniając szczególne potrzeby i specyfikę firm inwestycyjnych, oraz zapewnić wdrożenie takich standardów (przez przyjęcie kodeksu postępowania lub podobnego dokumentu). Powinien również nadzorować przestrzeganie tych standardów przez pracowników. W stosownych przypadkach organ zarządzający może przyjąć i wdrożyć standardy obowiązujące w całej grupie, do której należy firma inwestycyjna, lub wspólne standardy wydane przez stowarzyszenia lub inne stosowne organizacje.
- 91. Firmy inwestycyjne powinny zapewnić brak dyskryminacji pracowników ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub wiarę, opinie polityczne lub wszelkie inne opinie, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
- 92. Polityka firm inwestycyjnych powinna być neutralna pod względem płci. Obejmuje to m.in. kwestie dotyczące wynagrodzenia, procedur rekrutacji, rozwoju kariery i planów sukcesji, dostępu do szkoleń oraz możliwości zgłaszania się na wolne stanowiska w ramach rekrutacji

¹⁹ Zob. również wytyczne EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń zgodnej z dyrektywą (UE) 2019/2034.

wewnętrznej. Instytucje powinny zapewnić równe szanse²⁰ wszystkim członkom personelu, niezależnie od ich płci, jeśli chodzi o perspektywy rozwoju kariery, a także czynić starania w kierunku polepszenia wskaźnika reprezentacji mniejszościowej płci na stanowiskach w organie zarządzającym, a także w grupie personelu posiadającej kompetencje kierownicze, zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (regulacyjne standardy techniczne w zakresie ustalania kategorii pracowników). Firmy inwestycyjne powinny monitorować tendencje dotyczące luki płacowej ze względu na płeć. W przypadku firm inwestycyjnych zatrudniających co najmniej 50 pracowników²¹ monitorowanie powinno być prowadzone oddzielnie dla zidentyfikowanych kategorii pracowników (z wyłączeniem członków organu zarządzającego), członków organu zarządzającego w ramach jego funkcji zarządczej, członków organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej oraz pozostałych pracowników. Instytucje powinny wdrożyć procedury umożliwiające reintegrację pracowników powracających z urlopów macierzyńskich, ojcowskich lub wychowawczych.²²

93. Wdrożone standardy powinny mieć na celu wzmocnienie zasad zarządzania w instytucji oraz zmniejszenie ryzyka, na jakie narażona jest dana firma inwestycyjna, w szczególności ryzyka operacyjnego i ryzyka utraty reputacji, które mogą wywierać znaczący niekorzystny wpływ na rentowność i stabilność firmy inwestycyjnej w wyniku kar pieniężnych, kosztów postępowań sądowych, ograniczeń nałożonych przez właściwe organy, innych konsekwencji finansowych i karnych, a także utraty wartości marki i zaufania konsumentów.
94. Organ zarządzający powinien ustanowić jasną i udokumentowaną politykę w zakresie przestrzegania tych standardów. Polityka ta powinna:
 - a. przypominać pracownikom, że wszystkie działania firmy inwestycyjnej powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującym prawem i przyjętymi przez nią wartościami;
 - b. krzewić świadomość ryzyka, budując ugruntowaną kulturę ryzyka zgodnie z sekcją 9 wytycznych i komunikując oczekiwania organu zarządzającego, zgodnie z którymi działalność nie może wykraczać poza określony poziom gotowości do podejmowania ryzyka i limity określone przez firmę inwestycyjną, a zarazem wskazując odpowiednie obowiązki pracowników;
 - c. określać zasady oraz przedstawiać przykłady dopuszczalnych i niedopuszczalnych zachowań związanych w szczególności z nieprawidłowościami w sprawozdawczości finansowej i innymi uchybieniami w tej dziedzinie, przestępczością gospodarczą oraz finansową, w tym m.in. nadużyciami finansowymi, praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, praktykami monopolistycznymi, omijaniem sankcji finansowych, przekupstwem i korupcją, manipulacjami rynkowymi, nieprawidłowościami związanymi ze sprzedażą, innymi naruszeniami przepisów dotyczących ochrony konsumentów, przestępstwami podatkowymi, niezależnie od tego, czy zostały

²⁰ Zob. również dyrektywę 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy.

²¹ Zob. również wytyczne EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń zgodnej z dyrektywą (UE) 2019/2034.

²² Zob. również wytyczne EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń zgodnej z dyrektywą (UE) 2019/2034.

popętnione w sposób bezpośredni, czy pośredni, w tym w sposób niezgodny z prawem lub przy wykorzystaniu zakazanych systemów arbitrażu dywidendowego;

- d. wyjaśniać, że oprócz spełnienia wymogów prawnych i regulacyjnych oraz zgodności z polityką wewnętrzną od pracowników oczekuje się uczciwego postępowania oraz wystarczająco umiejętnego i starannego wykonywania obowiązków; oraz
 - e. informować pracowników o potencjalnych wewnętrznych i zewnętrznych postępowaniach dyscyplinarnych, postępowaniach sądowych i sankcjach, jakimi mogą skutkować niewłaściwe postępowanie oraz niedopuszczalne zachowania.
95. Firmy inwestycyjne powinny monitorować zgodność z takimi standardami oraz dopilnować, aby pracownicy byli ich świadomi, np. przez szkolenia. Firmy inwestycyjne powinny wyznaczyć komórkę odpowiedzialną za monitorowanie zgodności z kodeksem postępowania lub podobnym dokumentem i ocenę jego naruszeń, a także ustanowić proces postępowania w przypadkach niezgodności. Organ zarządzający powinien otrzymywać regularne sprawozdania z wynikami.

10 Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów na poziomie firmy

96. Organ zarządzający powinien być odpowiedzialny za ustanawianie, zatwierdzanie i nadzorowanie wdrażania oraz utrzymywania skutecznej polityki w celu identyfikacji i oceny rzeczywistych oraz potencjalnych konfliktów interesów na poziomie instytucjonalnym, zarządzania nimi i ich minimalizacji lub zapobiegania im; konflikty takie mogą powstawać np. w związku z różnymi działaniami i rolami danej firmy inwestycyjnej, bądź różnych firm inwestycyjnych objętych zakresem konsolidacji ostrożnościowej lub różnych linii biznesowych lub jednostek w obrębie firmy inwestycyjnej, bądź mogą odnosić się do zewnętrznych zainteresowanych stron. Przy tworzeniu zasad polityki firmy inwestycyjne powinny mieć świadomość, że muszą być one zgodne również z postanowieniami art. 16 ust. 3 i art. 23 dyrektywy 2014/65/UE oraz art. 33–35 rozporządzenia delegowanego Komisji nr 2017/565.
97. Środki podejmowane przez firmy inwestycyjne w celu zarządzania konfliktami interesów lub, w stosownych przypadkach, ich minimalizacji powinny być udokumentowane i obejmować, między innymi:
- a. odpowiedni podział obowiązków, np. powierzenie czynności będących w konflikcie w związku z przetwarzaniem transakcji lub świadczeniem usług różnym osobom lub powierzenie odpowiedzialności za nadzór i sprawozdawczość w odniesieniu do czynności będących w konflikcie różnym osobom;
 - b. ustanowienie barier informacyjnych, np. przez fizyczne rozdzielenie określonych linii biznesowych lub jednostek.

11 Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów dla pracowników²³

98. Bez uszczerbku dla art. 23 dyrektywy 2014/65/UE i sekcji 3 rozdziału 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2017/565 organ zarządzający powinien być odpowiedzialny za ustanawianie, zatwierdzanie i nadzorowanie wdrażania oraz utrzymywania skutecznej polityki w celu identyfikacji i oceny rzeczywistych oraz potencjalnych konfliktów między interesami firmy inwestycyjnej a prywatnymi interesami pracowników i minimalizowania bądź niedopuszczania do takich konfliktów; obejmuje to także konflikty z interesami członków organu zarządzającego, które mogłyby niekorzystnie wpływać na wykonywanie ich obowiązków. Unijna jednostka dominująca powinna uwzględniać wszystkie interesy w ujęciu skonsolidowanym w ramach ogólnogrupowej polityki przeciwdziałania konfliktom interesów.
99. Polityka ta powinna mieć na celu identyfikację konfliktów interesów pracowników, w tym interesów ich najbliższych członków rodziny. Firmy inwestycyjne powinny uwzględniać fakt, że konflikty interesów mogą wynikać nie tylko z obecnych, ale także z wcześniejszych relacji osobistych lub zawodowych. W przypadku wystąpienia konfliktów interesów firmy inwestycyjne powinny ocenić ich istotność, podjąć decyzję i w stosownych przypadkach wdrożyć środki w celu ich minimalizacji.
100. W odniesieniu do konfliktów interesów wynikających z wcześniejszych relacji, firmy inwestycyjne powinny ustalić odpowiednie ramy czasowe, co do których pracownicy powinni zgłaszać takie konflikty interesów, z uwagi na to, że mogą one nadal mieć wpływ na zachowanie pracowników i ich udział w podejmowaniu decyzji.
101. Polityka ta powinna obejmować co najmniej następujące sytuacje lub relacje, w związku z którymi mogą powstawać konflikty interesów:
- interesy gospodarcze (np. akcje, inne prawa własności i udziały, holdingi finansowe oraz inne interesy gospodarcze związane z klientami komercyjnymi, prawa własności intelektualnej, członkostwo w organie bądź prawo własności organu lub podmiotu mającego sprzeczne interesy);
 - relacje osobiste lub zawodowe z właścicielami znacznych pakietów akcji firm inwestycyjnych;
 - relacje osobiste lub zawodowe z pracownikami firm inwestycyjnych lub podmiotów objętych zakresem konsolidacji ostrożnościowej (np. relacje rodzinne);

²³ Niniejszą sekcję należy interpretować w powiązaniu ze wspólnymi wytycznymi ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, wydanymi na mocy dyrektywy 2013/36/UE i dyrektywy 2014/65/UE.

- d. inne zatrudnienie oraz poprzednie zatrudnienie w niedawnej przeszłości (np. w ostatnich pięciu latach);
 - e. relacje osobiste lub zawodowe z odpowiednimi zewnętrznymi zainteresowanymi stronami (np. związki z istotnymi dostawcami, firmami doradczymi lub innymi dostawcami usług); oraz
 - f. wpływ polityczny lub powiązania polityczne.
102. Niezależnie od powyższego firmy inwestycyjne powinny uwzględnić fakt, że bycie akcjonariuszem firmy inwestycyjnej lub korzystanie z innych usług firmy inwestycyjnej nie powinno prowadzić do sytuacji, w której uznaje się, że pracownicy znajdują się w konflikcie interesów, jeśli relacje takie nie przekraczają odpowiedniego progu de minimis.
103. W polityce należy określić procesy sprawozdawczości i komunikowania informacji komórce odpowiedzialnej na mocy tej polityki. Pracownicy powinni mieć obowiązek niezwłocznego wewnętrznego ujawnienia wszelkich okoliczności mogących skutkować lub skutkujących konfliktem interesów.
104. W polityce należy odróżnić konflikty interesów utrzymujące się i wymagające stałego zarządzania od konfliktów interesów, które zachodzą nieoczekiwanie w odniesieniu do pojedynczego zdarzenia (np. transakcji, wyboru dostawcy usług itp.) i w celu zarządzania którymi wystarczy zazwyczaj zastosować jednorazowy środek. We wszystkich przypadkach w podejmowanych decyzjach należy uwzględniać przede wszystkim interes firmy inwestycyjnej.
105. W polityce należy określić procedury, środki, wymagania w zakresie dokumentacji oraz zadania odnoszące się do identyfikacji konfliktów interesów i zapobiegania im, oceny ich istotności oraz podejmowania środków je minimalizujących. Takie procedury, wymagania, zadania i środki powinny obejmować:
- a. powierzanie czynności lub transakcji wywołujących konflikt różnym osobom;
 - b. zapobieganie wywieraniu przez pracowników aktywnych również poza firmą inwestycyjną niewłaściwego wpływu w ramach danej firmy inwestycyjnej na kwestie związane z taką ich aktywnością;
 - c. ustanowienie obowiązku wstrzymania się przez członków organu zarządzającego od głosowania nad wszelkimi sprawami, w przypadku których dany członek znajduje się lub może znajdować się w konflikcie interesów lub jego obiektywność bądź zdolność do należytego wypełniania obowiązków wobec firmy inwestycyjnej może zostać zagrożona w inny sposób;
 - d. uniemożliwienie członkom organu zarządzającego zajmowania stanowisk dyrektorskich w konkurujących ze sobą firmach inwestycyjnych.

106. W polityce takiej należy w szczególności uwzględnić ryzyko konfliktu interesów na szczeblu organu zarządzającego i dostarczyć wystarczających wskazówek w zakresie identyfikacji konfliktów interesów, które mogłyby zmniejszać zdolność członków organu zarządzającego do podejmowania obiektywnych i bezstronnych decyzji leżących w najlepszym interesie firm inwestycyjnych, oraz w zakresie zarządzania takimi konfliktami interesów. Firmy inwestycyjne powinny uwzględnić fakt, że konflikty interesów mogą mieć wpływ na niezależność myślenia członków organu zarządzającego²⁴.
107. Podczas ograniczania skutków zidentyfikowanych konfliktów interesów członków organu zarządzającego firmy inwestycyjne powinny dokumentować zastosowane środki, w tym uzasadnienie co do skuteczności zastosowanych środków, aby zapewnić obiektywność w procesie podejmowania decyzji.
108. Rzeczywiste lub potencjalne konflikty interesów, które zostały ujawnione odpowiedzialnej komórce w obrębie firmy inwestycyjnej, należy odpowiednio ocenić i odpowiednio nimi zarządzać. Jeżeli stwierdzono konflikt interesów u pracowników, firma inwestycyjna powinna udokumentować podjętą decyzję, w szczególności to, czy konflikt interesów i związane z nim ryzyko zostały zaakceptowane, a jeżeli zostały one zaakceptowane, należy udokumentować, w jaki sposób ten konflikt interesów został w zadowalającym stopniu zminimalizowany lub wyeliminowany.
109. Wszelkie rzeczywiste i potencjalne konflikty interesów na szczeblu organu zarządzającego powinny być odpowiednio udokumentowane i komunikowane organowi zarządzającemu w ujęciu zarówno indywidualnym, jak i zbiorowym, a organ zarządzający powinien je omawiać, podejmować związane z nimi decyzje i należycie nimi zarządzać.

11.1 Polityka dotycząca konfliktu interesów w kontekście pożyczek oraz innych transakcji z członkami organu zarządzającego i stronami z nimi powiązanymi

110. W ramach polityki przeciwdziałania konfliktom interesów dla pracowników (sekcja 11) i zarządzania konfliktami interesów na szczeblu członków organu zarządzającego, jak opisano w pkt 107, organ zarządzający powinien ustalić ramy identyfikacji konfliktów interesów i zarządzania konfliktami interesów w kontekście udzielania pożyczek i zawierania innych transakcji (np. faktoring, leasing, transakcje dotyczące nieruchomości itp.) z członkami organu zarządzającego i stronami z nimi powiązanymi.
111. Firmy inwestycyjne powinny uwzględnić dodatkowe kategorie powiązanych stron, do których stosują, w całości lub w części, zasady polityki przeciwdziałania konfliktom interesów w przypadku pożyczek i transakcji.

²⁴ Zob. również wspólne wytyczne ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje na mocy dyrektywy 2013/36/UE i dyrektywy 2014/65/UE.

112. Ramy dotyczące konfliktu interesów powinny zapewniać, aby decyzje dotyczące pożyczek i zawierania innych transakcji z członkami organu zarządzającego i powiązаныmi z nimi osobami były podejmowane w sposób obiektywny, bez dopuszczania niewłaściwego wpływu ewentualnego konfliktu interesów, oraz aby transakcje takie były, co do zasady, zawierane na warunkach rynkowych.
113. Organ zarządzający powinien opracować procesy decyzyjne dotyczące udzielania pożyczek oraz zawierania innych transakcji z członkami organu zarządzającego oraz osobami z nimi powiązаныmi. Ramy te mogą przewidywać rozróżnienie pomiędzy standardowymi transakcjami biznesowymi²⁵, zawieranyimi w ramach zwykłej działalności i na zwyczajowych warunkach rynkowych, oraz pożyczkami dla pracowników i transakcjami zawieranyimi na warunkach dostępnych dla wszystkich pracowników. Dodatkowo ramy dotyczące konfliktu interesów i procesu decyzyjnego mogą rozróżniać pożyczki istotne i nieistotne, różne rodzaje pożyczek i innych transakcji, a także różne poziomy konfliktów interesów, jakie takie transakcje mogą wywołać.
114. Jako część ram dotyczących konfliktu interesów organ zarządzający powinien ustalić odpowiednie progi (np. dotyczące rodzaju produktu lub warunków transakcji), po przekroczeniu których pożyczka lub inna transakcja z członkami organu zarządzającego lub powiązаныmi z nimi osobami będzie zawsze wymagać zatwierdzenia organu zarządzającego. Decyzje w odniesieniu do istotnych pożyczek lub innych istotnych transakcji z członkami organu zarządzającego, które nie są zawierane na zwykłych warunkach rynkowych, lecz na warunkach oferowanych wszystkim pracownikom, powinny być zawsze podejmowane przez organ zarządzający.
115. Członek organu zarządzającego, który odnosi korzyści z istotnej pożyczki lub innej istotnej transakcji, lub członek powiązаны z drugą stroną transakcji, nie powinien być zaangażowany w proces decyzyjny.
116. Przed podjęciem decyzji w sprawie pożyczki lub innej transakcji z członkiem organu zarządzającego lub powiązаны z nim osobą firmy inwestycyjne powinny ocenić ryzyko, na jakie mogą zostać narażona w związku z transakcją.
117. Aby zapewnić zgodność z procedurami dotyczącymi konfliktu interesów, firmy inwestycyjne powinny zapewnić, aby wszystkie obowiązujące procedury kontrolne miały bezpośrednie zastosowanie do pożyczek i innych transakcji z członkami organu zarządzającego lub powiązаныmi z nimi osobami, oraz aby na poziomie organu zarządzającego w ramach sprawowanej przez niego funkcji nadzorczej obowiązywały odpowiednie procedury nadzoru.

²⁵ Transakcje biznesowe obejmują pożyczki, leasing, faktoring, usługi w ramach tzw. pierwszej oferty publicznej (IPO), połączenia i przejęcia, sprzedaż i zakup aktywów.

11.2 Dokumentacja dotycząca pożyczek dla członków organu zarządzającego i powiązanych z nimi osób oraz informacje dodatkowe

118. W kontekście art. 26 dyrektywy (UE) 2019/2034 firmy inwestycyjne powinny dokumentować informacje dotyczące pożyczek dla członków organu zarządzającego i powiązanych z nimi osób, która to dokumentacja powinna zawierać co najmniej następujące elementy:

- a. imię i nazwisko dłużnika i jego status (tj. członek organu zarządzającego lub osoba powiązana) oraz, w odniesieniu do pożyczek dla osoby powiązanej, dane członka organu zarządzającego, z którym taka osoba jest powiązana, oraz rodzaj powiązania;
- b. rodzaj/charakter i kwota pożyczki;
- c. warunki mające zastosowanie do pożyczki;
- d. data zatwierdzenia pożyczki;
- e. imię i nazwisko osoby, lub nazwa i skład organu, podejmujących decyzję o zatwierdzeniu pożyczki i warunków jej udzielenia;
- f. informację, czy pożyczka została udzielona na warunkach rynkowych (tak/nie); oraz
- g. informację, czy pożyczka została udzielona na warunkach dostępnych dla wszystkich pracowników (tak/nie).

119. Firmy inwestycyjne powinny zapewnić, aby dokumentacja dotycząca wszystkich pożyczek dla członków organu zarządzającego i powiązanych z nimi osób była kompletna i aktualizowana w taki sposób, aby firma inwestycyjna mogła udostępnić właściwym organom pełną dokumentację w odpowiednim formacie, na żądanie i bez zbędnej zwłoki.

12 Wewnętrzne procedury ostrzegania

120. Firmy inwestycyjne powinny ustanowić i utrzymywać odpowiednią wewnętrzną politykę ostrzegania oraz procedury umożliwiające pracownikom zgłaszanie potencjalnych lub rzeczywistych naruszeń przepisów rozporządzenia (UE) 2019/2033 oraz przepisów krajowych transponujących na grunt prawa krajowego dyrektywę (UE) 2019/2034 za pośrednictwem określonego, niezależnego i autonomicznego kanału. Od zgłaszających pracowników nie powinno się wymagać dowodów na naruszenie; powinni oni jednak mieć wystarczającą pewność, aby uzasadnione było wszczęcie dochodzenia. Firmy inwestycyjne powinny również wdrożyć odpowiednie procesy i procedury zapewniające przestrzeganie przez nie ich obowiązków związanych z wdrożeniem do porządku krajowego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

121. Aby uniknąć konfliktów interesów, powinna istnieć możliwość zgłaszania przez pracowników naruszeń poza normalną hierarchią służbową (np. za pośrednictwem komórki ds. nadzoru zgodności z prawem, komórki audytu wewnętrznego lub niezależnej wewnętrznej procedury sygnalizowania nieprawidłowości). Procedury ostrzegania powinny zapewniać ochronę danych osobowych zarówno osoby zgłaszającej naruszenie, jak i osoby fizycznej, której zarzuca się popełnienie naruszenia, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679²⁶ (RODO).
122. Procedury ostrzegania powinny być dostępne dla wszystkich pracowników firmy inwestycyjnej.
123. Informacje dostarczone przez pracowników za pośrednictwem procedur ostrzegania należy udostępnić organowi zarządzającemu oraz innym odpowiedzialnym komórkom określonym w polityce wewnętrznego ostrzegania. Na żądanie pracownika zgłaszającego naruszenie informacje powinny być przekazywane organowi zarządzającemu i innym odpowiedzialnym komórkom w sposób anonimowy. Firmy inwestycyjne mogą również ustanowić proces sygnalizowania nieprawidłowości, który umożliwia przekazywanie informacji w sposób anonimowy.
124. Firmy inwestycyjne powinny zapewnić, aby osoba zgłaszająca naruszenie była odpowiednio chroniona przed wszelkimi negatywnymi skutkami, np. odwetem, dyskryminacją lub innymi rodzajami niesprawiedliwego traktowania. Firma inwestycyjna powinna zapewnić, aby żadna osoba pozostająca pod jej kontrolą nie represjonowała osoby, która zgłosiła naruszenie, a także podjąć odpowiednie środki przeciw osobom odpowiedzialnym za jakiegokolwiek tego rodzaju represje.
125. Firmy inwestycyjne powinny również chronić osoby, których dotyczą zgłoszenia, przed wszelkimi negatywnymi skutkami w przypadku, gdy w trakcie dochodzenia nie znaleziono dowodów uzasadniających podjęcie środków przeciwko danej osobie. W przypadku zastosowania określonych środków firma inwestycyjna powinna podjąć je w taki sposób, aby chronić daną osobę przed niezamierzonymi negatywnymi skutkami wykraczającymi poza cel podjętych środków.
126. W szczególności wewnętrzne procedury ostrzegania powinny:
- być udokumentowane (np. w formie podręczników dla pracowników);
 - zawierać jasne reguły zapewniające traktowanie informacji dotyczących osób zgłaszających i zgłaszanych oraz naruszenia jako poufnych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, chyba że ich ujawnienie jest wymagane na mocy prawa krajowego w kontekście dalszych dochodzeń lub późniejszych postępowań sądowych;

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

- c. chronić pracowników, którzy zgłaszają obawy, przed represjami za ujawnienie naruszeń podlegających zgłoszeniu;
- d. zapewniać, aby zgłaszane potencjalne lub rzeczywiste naruszenia podlegały ocenie i przekazaniu na wyższy szczebel, w tym w stosownych przypadkach odpowiednim właściwym organom lub organom ścigania;
- e. zapewniać, w miarę możliwości, potwierdzenie otrzymania informacji dla pracowników zgłaszających potencjalne lub rzeczywiste naruszenia;
- f. zapewniać monitorowanie wyniku dochodzenia w sprawie zgłoszonego naruszenia; oraz
- g. zapewniać właściwe prowadzenie ewidencji.

13 Zgłaszanie naruszeń właściwym organom

127. Zgodnie z postanowieniami art. 22 dyrektywy (UE) 2019/2034 właściwe organy powinny wdrożyć skuteczne i rzetelne mechanizmy umożliwiające pracownikom firm inwestycyjnych zgłaszania właściwym organom rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń rozporządzenia (UE) 2019/2033 i przepisów krajowych transponujących dyrektywę (UE) 2019/2034. Mechanizmy te powinny obejmować co najmniej:

- a. szczegółowe procedury przyjmowania zgłoszeń dotyczących naruszeń i działań następczych, np. ustanawiające specjalny dział, jednostkę lub komórkę ds. sygnalizowanych nieprawidłowości;
- b. odpowiednią ochronę, o której mowa w sekcji 13;
- c. ochronę danych osobowych zarówno osoby fizycznej, która zgłasza naruszenie, jak i osoby fizycznej, której zarzuca się popełnienie naruszenia, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 (RODO); oraz
- d. jasne procedury określone w sekcji 12.

128. Bez uszczerbku dla możliwości zgłaszania naruszeń za pośrednictwem mechanizmów właściwych organów właściwe organy mogą zachęcać pracowników, aby najpierw próbowali skorzystać z wewnętrznych procedur ostrzegania przyjętych w ich firmach inwestycyjnych.

Tytuł V – Ramy i mechanizmy kontroli wewnętrznej

14 Ramy kontroli wewnętrznej

129. Firmy inwestycyjne powinny wypracować oraz utrzymywać kulturę zachęcającą do pozytywnego nastawienia do kontroli ryzyka i zgodności z przepisami w instytucji, a także solidne i kompleksowe ramy kontroli wewnętrznej. W tych ramach linie biznesowe firm inwestycyjnych powinny być odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem, jakie ponoszą w związku z prowadzeniem działalności, oraz powinny ustanowić mechanizmy kontroli mające na celu zapewnienie zgodności z wewnętrznymi i zewnętrznymi wymogami. W związku z tymi ramami firmy inwestycyjne powinny ustanowić stałe i skuteczne służby kontroli wewnętrznej²⁷ dysponujące wystarczającymi uprawnieniami, statusem i dostępem do organu zarządzającego, aby móc wypełniać swoją funkcję, oraz ustanowić ramy zarządzania ryzykiem. Biorąc pod uwagę kryteria proporcjonalności określone w tytule I, firmy inwestycyjne powinny również ustanowić komórkę wewnętrznego zarządzania ryzykiem i audytu wewnętrznego.
130. Ramy kontroli wewnętrznej firmy inwestycyjnej powinny być dostosowane indywidualnie do specyfiki jej działalności, jej złożoności i związanego z nią ryzyka, uwzględniając przy tym kontekst grupy. Firmy inwestycyjne powinny zorganizować wymianę niezbędnych informacji, tak aby każdy organ zarządzający, linia biznesowa i jednostka wewnętrzna, w tym każda komórka kontroli wewnętrznej, mogły wypełniać swoje obowiązki. Oznacza to, na przykład, niezbędną wymianę odpowiednich informacji między liniami biznesowymi a komórką ds. nadzoru zgodności z prawem, oraz komórką ds. nadzorowania zgodności z przepisami w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w przypadkach, kiedy jest to osobna komórka kontrolna, na poziomie grupy oraz między kierownikami komórek kontroli wewnętrznej na szczeblu grupy i organem zarządzającym firmy inwestycyjnej.
131. Firmy inwestycyjne powinny wdrożyć odpowiednie procesy i procedury zapewniające przestrzeganie obowiązków firm inwestycyjnych w kontekście przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Firmy inwestycyjne powinny ocenić swoją ekspozycję na ryzyko związane z wykorzystaniem ich do celów prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz, jeśli to konieczne, podjąć działania ograniczające takie ryzyko, a także powiązane z nim ryzyko operacyjne i ryzyko utraty reputacji. Firmy inwestycyjne powinny podjąć działania w celu zapewnienia, aby ich personel był świadomy ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz wpływu ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu na daną firmę inwestycyjną i na rzetelność systemu finansowego.
132. Ramy kontroli wewnętrznej powinny obejmować całą organizację, w tym obowiązki i zadania organu zarządzającego oraz działalność wszystkich linii biznesowych i jednostek wewnętrznych, w tym komórek kontroli wewnętrznej, czynności objęte outsourcingiem i kanały dystrybucji.

²⁷ Bez uszczerbku dla art. 22 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 565/2017.

133. Ramy kontroli wewnętrznej firmy inwestycyjnej powinny zapewniać:

- a. skuteczną i efektywną działalność;
- b. odpowiednią identyfikację, pomiar i minimalizację ryzyka;
- c. wiarygodność informacji finansowych i niefinansowych objętych sprawozdawczością zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną;
- d. właściwe procedury administracyjne i księgowe; oraz
- e. zgodność z przepisami, regulacjami, wymogami nadzorczymi oraz polityką wewnętrzną firmy inwestycyjnej, jej procesami, regulaminami i decyzjami.

15 Wdrażanie ram kontroli wewnętrznej

134. Organ zarządzający powinien być odpowiedzialny za ustanowienie i monitorowanie adekwatności oraz skuteczności ram kontroli wewnętrznej, procesów i mechanizmów, a także za nadzorowanie wszystkich linii biznesowych i jednostek wewnętrznych, w tym komórek kontroli wewnętrznej (takich jak komórki ds. zarządzania ryzykiem, ds. nadzoru zgodności z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu – jeśli funkcjonują oddzielnie od komórki ds. nadzoru zgodności z prawem, oraz komórki zarządzania ryzykiem i audytu wewnętrznego, o ile ustanowione). Firmy inwestycyjne powinny ustanowić, utrzymywać i regularnie aktualizować odpowiednią pisemną politykę, mechanizmy i procedury kontroli wewnętrznej, które powinny zostać zatwierdzone przez organ zarządzający. W przypadku braku komórki zarządzania ryzykiem organ zarządzający jest odpowiedzialny za ustanowienie i monitorowanie odpowiednich procedur i polityki zarządzania ryzykiem.

135. Firma inwestycyjna powinna wdrożyć jasny, przejrzysty i udokumentowany proces decyzyjny oraz jasny podział obowiązków i uprawnień związanych z ramami kontroli wewnętrznej, obejmujący jej linie biznesowe, jednostki wewnętrzne i komórki kontroli wewnętrznej.

136. Firmy inwestycyjne powinny poinformować wszystkich pracowników o polityce, mechanizmach i procedurach kontroli wewnętrznej za każdym razem, gdy zostają w nich wprowadzone istotne zmiany.

137. Komórki kontroli wewnętrznej powinny sprawdzać, czy polityka, mechanizmy i procedury określone w ramach kontroli wewnętrznej są prawidłowo wdrażane w poszczególnych obszarach, za które komórki te odpowiadają.

138. Komórki kontroli wewnętrznej powinny regularnie przekazywać organowi zarządzającemu pisemne sprawozdania na temat najważniejszych wykrytych uchybień. W przypadku każdego nowego wykrytego poważnego uchybienia sprawozdania te powinny zawierać informację o

związanych z tym zagrożeniami, ocenę wpływu, zalecenia i działania naprawcze, które należy podjąć. Organ zarządzający powinien odpowiednio szybko i skutecznie reagować na ustalenia funkcji kontroli wewnętrznej oraz żądać adekwatnych działań naprawczych. Należy opracować formalną procedurę reagowania na dokonane ustalenia i podejmowania działań naprawczych.

16 Ramy zarządzania ryzykiem

139. W ramach ogólnego systemu kontroli wewnętrznej firmy inwestycyjne powinny opracować całościowe ramy zarządzania ryzykiem na poziomie całej organizacji, obejmujące wszystkie linie biznesowe i jednostki wewnętrzne, na które składać będą się komórki kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ekonomiczne znaczenie wszystkich ekspozycji na ryzyko dla samej firmy, jej klientów i rynków oraz ryzyko płynności, w szczególności takich, które mogą mieć istotny wpływ na fundusze własne firmy lub je uszczuplić. Ramy zarządzania ryzykiem powinny umożliwiać firmie inwestycyjnej podejmowanie w pełni świadomych decyzji w sprawie podejmowanego ryzyka. Ramy zarządzania ryzykiem powinny obejmować wszystkie rodzaje ryzyka, a także rzeczywiste i przyszłe ryzyko, na jakie może być narażona firma inwestycyjna. Ocena ryzyka powinna mieć charakter oddolny i odgórny oraz być przeprowadzana w obrębie poszczególnych linii biznesowych i między nimi, z wykorzystaniem spójnej terminologii i konsekwentnej metodyki w obrębie całej firmy inwestycyjnej, a także na poziomie skonsolidowanym. Ramy zarządzania ryzykiem powinny obejmować wszystkie istotne rodzaje ryzyka, z należyтым uwzględnieniem ryzyka zarówno finansowego, jak i niefinansowego, w tym ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności, koncentracji, ryzyka operacyjnego, informatycznego, ryzyka utraty reputacji, ryzyka prawnego, ryzyka związanego z kodeksem postępowania, ryzyka związanego ze zgodnością z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz innymi przestępstwami finansowymi, ryzyka środowiskowego, społecznego i związanego z zarządzaniem oraz ryzyka strategicznego.
140. W przypadku firmy inwestycyjnej ramy zarządzania ryzykiem powinny obejmować politykę, procedury, limity ryzyka i mechanizmy jego kontrolowania umożliwiające odpowiednią, dokonywaną w stosownym czasie i ciągłą identyfikację, pomiar lub ocenę, monitorowanie, minimalizację i sprawozdawczość ryzyka na poziomie linii biznesowej, całej firmy inwestycyjnej oraz na poziomie skonsolidowanym, a także zarządzanie tym ryzykiem.
141. Ramy zarządzania ryzykiem firmy inwestycyjnej powinny dostarczać konkretnych wskazówek na temat wdrażania jej strategii. W stosownych przypadkach we wskazówkach tych należy zawrzeć i monitorować limity wewnętrzne zgodne z gotowością firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka oraz dostosowane do potrzeb jej prawidłowego działania, kondycji finansowej, bazy kapitałowej i celów strategicznych. Profil ryzyka firmy inwestycyjnej nie powinien przekraczać tych limitów. Ramy zarządzania ryzykiem powinny zapewniać, aby w przypadku wystąpienia naruszeń limitów następowało ich przekazanie na wyższy poziom kompetencji w celu zajęcia się nimi wraz z podjęciem odpowiednich działań następczych.

142. Ramy zarządzania ryzykiem powinny podlegać niezależnemu przeglądowi wewnętrznemu, np. dokonywanemu przez komórkę audytu wewnętrznego, oraz regularnej ocenie pod kątem gotowości firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka, przy uwzględnieniu informacji od komórki zarządzania ryzykiem oraz komitetu ds. ryzyka, o ile został ustanowiony. Należy przy tym rozważyć takie czynniki, jak wydarzenia wewnętrzne i zewnętrzne, w tym zmiany sumy bilansowej i przychodów; wszelki wzrost złożoności działalności firmy inwestycyjnej, profilu ryzyka lub struktury operacyjnej; ekspansję geograficzną; połączenia i przejęcia; oraz wprowadzanie nowych produktów lub linii biznesowych.
143. W odniesieniu do identyfikacji oraz pomiaru lub oceny ryzyka, firma inwestycyjna powinna opracować odpowiednie metodologie obejmujące zarówno narzędzia prognostyczne, jak i retrospektywne. Narzędzia te powinny obejmować ocenę rzeczywistego profilu ryzyka w porównaniu z gotowością firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka, a także określenie i ocenę potencjalnych ekspozycji na ryzyko, także w warunkach skrajnych, w różnych zakładanych niekorzystnych okolicznościach w porównaniu ze zdolnością firmy inwestycyjnej do ponoszenia ryzyka. Narzędzia powinny dostarczać informacji o wszelkich niezbędnych korektach profilu ryzyka. Firmy inwestycyjne powinny przyjmować odpowiednio ostrożne założenia przy opracowywaniu scenariuszy warunków skrajnych.
144. Firmy inwestycyjne powinny uwzględniać, że wyniki ocen ilościowych, w tym testów warunków skrajnych, są silnie uzależnione od ograniczeń i założeń związanych z modelami (w tym wagi i czasu trwania szoku oraz związanych z nim rodzajów ryzyka). Na przykład wyniki sugerujące bardzo wysoką stopę zwrotu z kapitału ekonomicznego mogą wynikać z niedoskonałości modelu (np. nieuwzględnienia części istotnych rodzajów ryzyka), nie zaś z doskonałości strategii lub jej znakomitego wdrożenia przez firmę inwestycyjną. W związku z tym poziomem podejmowanego ryzyka nie należy określać wyłącznie w oparciu o informacje ilościowe czy wyniki modeli, lecz także z zastosowaniem podejścia jakościowego (z uwzględnieniem oceny ekspertów i krytycznej analizy). Należy wyraźnie uwzględnić istotne tendencje i dane makroekonomiczne, aby zidentyfikować ich potencjalny wpływ na ekspozycje oraz portfele.
145. Ostateczna odpowiedzialność za ocenę ryzyka spoczywa wyłącznie na firmie inwestycyjnej, która powinna w związku z tym dokonać krytycznej analizy ryzyka, nie polegając wyłącznie na ocenach zewnętrznych.
146. Firmy inwestycyjne powinny być w pełni świadome ograniczeń modeli i metryk oraz wykorzystywać nie tylko ilościowe, ale również jakościowe narzędzia oceny ryzyka (w tym ocenę ekspertów i krytyczną analizę).
147. Oprócz własnych ocen firmy inwestycyjne mogą wykorzystywać zewnętrzne oceny ryzyka (w tym zewnętrzne ratingi kredytowe lub modele ryzyka zakupione od dostawców zewnętrznych). Firmy inwestycyjne powinny być w pełni świadome dokładnego zakresu takich ocen i ich ograniczeń.

148. Należy ustanowić regularne i przejrzyste mechanizmy sprawozdawcze, tak aby organ zarządzający, jego komitet ds. ryzyka (jeżeli został ustanowiony) i wszystkie stosowne jednostki w obrębie firmy inwestycyjnej otrzymywały w stosownym czasie dokładne, zwięzłe, zrozumiałe i istotne sprawozdania oraz mogły wymieniać stosowne informacje dotyczące identyfikacji, pomiaru lub oceny i monitorowania ryzyka oraz zarządzania ryzykiem. Ramy sprawozdawczości powinny być dobrze określone i udokumentowane.
149. Skuteczne przekazywanie informacji i świadomość ryzyka oraz strategii w zakresie ryzyka to bardzo ważne elementy całego procesu zarządzania ryzykiem, a także procesów przeglądu i procesów decyzyjnych, które pomagają zapobiegać decyzjom mogącym nieświadomie zwiększać ryzyko. Skuteczna sprawozdawczość dotycząca ryzyka wymaga wnikliwego wewnętrznego rozważenia i prawidłowego zakomunikowania strategii w zakresie ryzyka oraz stosownych danych na jego temat (np. o ekspozycjach i kluczowych wskaźnikach ryzyka) zarówno horyzontalnie w obrębie firmy inwestycyjnej, jak i w górę oraz w dół hierarchii służbowej.

17 Komórki kontroli wewnętrznej

150. Komórki kontroli wewnętrznej powinny obejmować skuteczną i stałą komórkę ds. nadzoru zgodności z prawem oraz, w stosownych przypadkach i z uwzględnieniem kryteriów proporcjonalności wymienionych w tytule I, komórkę ds. zarządzania ryzykiem oraz komórkę audytu wewnętrznego. Zadania funkcji kontrolnych obejmują również zapewnienie zgodności z wymogami dotyczącymi przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. W przypadku, gdy firmy inwestycyjne nie tworzą ani nie utrzymują komórki ds. zarządzania ryzykiem i komórki audytu wewnętrznego, muszą być w stanie wykazać na żądanie, że wdrożone polityki i procedury będące elementem ram kontroli wewnętrznej skutecznie przyczyniają się do osiągnięcia takiego samego wyniku, co wytyczne określone w tytule V.
151. W przypadku gdy firma inwestycyjna nie tworzy komórki ds. zarządzania ryzykiem (KZR) ani komórki audytu wewnętrznego (KAW), obowiązki tych komórek określone w niniejszych wytycznych spoczywają na pracownikach odpowiedzialnych za ustalone procedury, a ostatecznie na organie zarządzającym, który może delegować zadania operacyjne wewnątrz lub na zewnątrz firmy.
152. Bez uszczerbku dla transpozycji dyrektywy (UE) 2015/849 do prawa krajowego instytucje powinny przypisać określonemu pracownikowi (np. kierownikowi działu zgodności z przepisami) odpowiedzialność za zapewnienie przestrzegania przez instytucję wymogów tej dyrektywy oraz za realizację polityk i procedur w instytucji w tym zakresie. Instytucje mogą wyznaczyć oddzielną komórkę ds. nadzoru zgodności z przepisami w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, jako niezależną komórkę kontrolną. Osoba odpowiedzialna za przestrzeganie regulacji dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu powinna bezpośrednio podlegać, o ile to konieczne, organowi zarządzającemu zarówno w ramach jego funkcji zarządczej, jak i nadzorczej.

17.1 Kierownicy komórek kontroli wewnętrznej

153. Kierownicy komórek kontroli wewnętrznej powinni znajdować się na odpowiednim poziomie hierarchii, który zapewnia kierownikowi komórki kontrolnej odpowiednie uprawnienia i status niezbędny do wypełniania jego obowiązków. W tym celu kierownik komórki ds. nadzoru zgodności z prawem i kierownicy komórek ds. zarządzania ryzykiem i audytu wewnętrznego, o ile zostały ustanowione, powinni podlegać organowi zarządzającemu oraz ponosić bezpośrednią odpowiedzialność przed tym organem, a oceny ich wyników powinni dokonywać organ zarządzający.
154. W razie konieczności kierownicy komórek kontroli wewnętrznej powinni mieć dostęp do organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej i bezpośrednio go informować, aby zwrócić uwagę na zagrożenia i ostrzec, gdy jest to wskazane, jeśli konkretne czynniki wpływają albo mogą wpłynąć na daną firmę inwestycyjną. Nie powinno to uniemożliwiać kierownikom komórek kontroli wewnętrznej sprawozdawczości w obrębie ich regularnej hierarchii podległości służbowej.
155. Firmy inwestycyjne powinny posiadać udokumentowane procesy powoływania i odwoływania kierownika komórki kontroli wewnętrznej. W każdym przypadku kierownicy komórek kontroli wewnętrznej nie powinni być usuwani ze stanowiska bez uprzedniej zgody organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej.

17.2 Niezależność komórek kontroli wewnętrznej

156. Aby komórki kontroli wewnętrznej były uznawane za niezależne, powinny zostać spełnione następujące warunki:
- ich pracownicy nie mogą wykonywać czynności operacyjnych, które wchodzą w zakres działalności będącej przedmiotem monitoringu i kontroli ze strony komórek kontroli wewnętrznej, chyba że wykazano, iż w świetle kryteriów zastosowania zasady proporcjonalności określonych w tytule I nie spowoduje to zmniejszenia skuteczności komórek kontroli wewnętrznej. W takim przypadku firmy inwestycyjne powinny same ocenić, czy skuteczność ich komórek kontroli wewnętrznej nie jest zagrożona.
 - W stosownych przypadkach komórki te są oddzielone pod względem organizacyjnym od działalności, którą mają monitorować i kontrolować;
 - wynagrodzenie pracowników komórek kontroli wewnętrznej nie powinno być uzależnione od wyników działalności, którą monitoruje i kontroluje komórka kontroli wewnętrznej, oraz nie powinno w inny sposób potencjalnie negatywnie wpływać na ich obiektywizm²⁸.

²⁸ Zob. również wytyczne EUNB w sprawie rozsądnej polityki wynagrodzeń, dostępne pod adresem <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/remuneration/guidelines-on-sound-remuneration-policies>.

17.3 Zasoby komórek kontroli wewnętrznej

157. Komórki kontroli wewnętrznej powinny dysponować wystarczającymi zasobami. Biorąc pod uwagę zastosowanie zasady proporcjonalności określonej w tytule I powinny mieć odpowiednią liczbę wykwalifikowanych pracowników (zarówno w jednostce dominującej, jak i w jednostkach zależnych). Poziom kwalifikacji pracowników powinien być monitorowany na bieżąco i powinni oni odbywać niezbędne szkolenia.
158. Komórki kontroli wewnętrznej powinny dysponować odpowiednimi systemami informatycznymi i wsparciem oraz dostępem do informacji wewnętrznych i zewnętrznych niezbędnych w celu wykonywania ich zadań. Powinny one mieć dostęp do wszelkich niezbędnych informacji dotyczących wszystkich linii biznesowych i odpowiednich jednostek zależnych ponoszących ryzyko, w szczególności tych, które mogą potencjalnie generować istotne ryzyko dla firmy inwestycyjnej.

18 Komórka ds. zarządzania ryzykiem

159. Komórka ds. zarządzania ryzykiem (KZR) powinna działać na potrzeby całej firmy inwestycyjnej. KZR powinna dysponować wystarczającymi uprawnieniami, statusem i zasobami, uwzględniając kryteria proporcjonalności wymienione w tytule I, aby wdrażać politykę w zakresie ryzyka i ramy zarządzania ryzykiem określone w sekcji 17.
160. KZR powinna dysponować, w razie konieczności, bezpośrednim dostępem do organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej i jego komitetów, o ile zostały ustanowione, w szczególności do komitetu ds. ryzyka.
161. KZR powinna mieć dostęp do wszystkich linii biznesowych i innych jednostek wewnętrznych, które mogą generować ryzyko, a także do odpowiednich jednostek zależnych i stowarzyszonych.
162. Pracownicy KZR powinni posiadać wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie w odniesieniu do technik i procedur zarządzania ryzykiem oraz rynków i produktów, a także powinni mieć dostęp do regularnych szkoleń.
163. KZR powinna być centralnym elementem organizacyjnym firmy inwestycyjnej, a struktura komórki powinna umożliwiać jej wdrażanie polityki w zakresie ryzyka oraz kontrolę ram zarządzania ryzykiem. KZR powinna odgrywać kluczową rolę w zapewnieniu ustanowienia skutecznych procesów zarządzania ryzykiem w firmie inwestycyjnej. KZR powinna aktywnie uczestniczyć w podejmowaniu wszystkich istotnych decyzji dotyczących zarządzania ryzykiem.
164. W przypadku grupy przedsiębiorstw KZR w unijnej jednostce dominującej powinna być w stanie sporządzić całościowy obraz wszystkich rodzajów ryzyka na poziomie grupy i zapewnić przestrzeganie przyjętej strategii ryzyka.

165. KZR powinna dostarczać stosownych niezależnych informacji, analiz oraz ocen ekspertów dotyczących ekspozycji na ryzyko, a także porad na temat propozycji i decyzji dotyczących ryzyka podejmowanych przez linie biznesowe lub jednostki wewnętrzne, oraz powinna informować organ zarządzający, czy są one zgodne ze strategią firmy inwestycyjnej w zakresie ryzyka oraz gotowością firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka. KZR może zalecać usprawnienie ram zarządzania ryzykiem oraz środki naprawcze w celu zaradzenia naruszeniom polityki, procedur i limitów w zakresie ryzyka.

18.1 Rola KZR w odniesieniu do strategii i decyzji w zakresie ryzyka

166. KZR powinna aktywnie uczestniczyć na wczesnym etapie w opracowywaniu strategii firmy inwestycyjnej w zakresie ryzyka oraz w zapewnieniu, aby firma inwestycyjna ustanowiła skuteczne procesy zarządzania ryzykiem. KZR powinna dostarczyć organowi zarządzającemu wszelkich istotnych informacji na temat ryzyka, aby umożliwić mu ustalenie stopnia gotowości firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka. KZR powinna ocenić solidność i trwałość strategii w zakresie ryzyka oraz gotowości firmy do jego podejmowania. KZR powinna zapewnić, aby gotowość firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka przekładała się na konkretne limity ryzyka. KZR powinna również ocenić strategię jednostek biznesowych w zakresie ryzyka, w tym cele proponowane przez jednostki biznesowe, oraz zaangażować się w proces podejmowania przez organ zarządzający decyzji dotyczących strategii w zakresie ryzyka i gotowości do podejmowania ryzyka. Cele powinny być wiarygodne i spójne ze strategią firmy inwestycyjnej dotyczącą ryzyka.

167. Zaangażowanie KZR w proces decyzyjny powinno zapewnić uwzględnienie w odpowiedni sposób zagadnień związanych z ryzykiem. Jednak odpowiedzialność za podejmowane decyzje powinny ponosić jednostki biznesowe i wewnętrzne, a w ostatecznym rozrachunku organ zarządzający.

18.2 Rola KZR w odniesieniu do istotnych zmian

168. Zanim zostaną podjęte decyzje dotyczące istotnych zmian procesów lub systemów bądź wyjątkowych transakcji, KZR powinna wziąć udział w ocenie skutków takich zmian i wyjątkowych transakcji w odniesieniu do ogólnego ryzyka firmy inwestycyjnej oraz grupy, oraz powinna przedstawić swoje ustalenia bezpośrednio organowi zarządzającemu przed podjęciem decyzji.

169. KZR powinna ocenić ewentualny wpływ zidentyfikowanych rodzajów ryzyka na zdolność firmy inwestycyjnej lub grupy do zarządzania swoim profilem ryzyka i płynnością oraz na solidność bazy kapitałowej firmy w zwykłych i w niekorzystnych okolicznościach.

18.3 Rola KZR w identyfikacji, pomiarze, ocenie, minimalizacji, monitorowaniu i raportowaniu ryzyka oraz w zarządzaniu ryzykiem

170. KZR powinna zapewnić, aby wdrożono odpowiednie ramy zarządzania ryzykiem oraz aby wszystkie rodzaje ryzyka były identyfikowane, oceniane, mierzone, monitorowane, zarządzane i odpowiednio raportowane przez odpowiednie jednostki w firmie inwestycyjnej.
171. KZR powinna zapewnić, aby identyfikacja i ocena nie opierały się wyłącznie na danych ilościowych lub wynikach modeli, lecz uwzględniały także podejścia jakościowe. KZR powinna na bieżąco informować organ zarządzający o przyjętych założeniach oraz potencjalnych wadach modeli ryzyka i jego analizy.
172. KZR powinna zapewnić przegląd transakcji z jednostkami powiązаныmi oraz identyfikację i odpowiednią ocenę ryzyka, jakie stwarzają one dla firmy inwestycyjnej.
173. KZR powinna zapewnić skuteczne monitorowanie wszystkich zidentyfikowanych rodzajów ryzyka przez jednostki biznesowe.
174. KZR powinna regularnie monitorować rzeczywisty profil ryzyka firmy inwestycyjnej oraz oceniać go w kontekście jej celów strategicznych i gotowości do podejmowania ryzyka, aby umożliwić podejmowanie decyzji przez organ zarządzający w ramach jego funkcji zarządczej i ich kontrolę przez organ zarządzający w ramach jego funkcji nadzorczej.
175. KZR powinna analizować tendencje oraz rozpoznawać nowe lub rosnące ryzyko wynikające ze zmieniających się okoliczności i warunków. Powinna również regularnie porównywać rzeczywiste wyniki w zakresie ryzyka z wcześniejszymi szacunkami (tj. dokonywać weryfikacji historycznej), aby ocenić i poprawić dokładność oraz skuteczność procesu zarządzania ryzykiem.
176. KZR powinna oceniać możliwe sposoby minimalizacji ryzyka. Przekazywanie informacji organowi zarządzającemu powinno obejmować propozycje odpowiednich działań mających na celu minimalizację ryzyka.

18.4 KZR a limity ryzyka

177. KZR powinna dokonywać niezależnej oceny przypadków przekroczenia poziomu gotowości do podejmowania ryzyka lub limitów ryzyka (ustalając ich przyczyny oraz analizując pod kątem prawnym i ekonomicznym rzeczywiste koszty zamknięcia, redukcji lub zabezpieczenia ekspozycji w stosunku do potencjalnych kosztów jej utrzymania). KZR powinna informować właściwe jednostki biznesowe oraz organ zarządzający i zalecać możliwe działania naprawcze. W przypadku, gdy naruszenie jest istotne, KZR powinna przedstawić sprawozdanie bezpośrednio organowi zarządzającemu w ramach jego funkcji nadzorczej, bez uszczerbku dla

obowiązków KZR w zakresie sprawozdawczości dla innych wewnętrznych komórek i komitetów.

178. KZR powinna odgrywać kluczową rolę w zapewnieniu, aby decyzje w sprawie jej zaleceń były podejmowane na stosownym szczeblu i przestrzegane przez stosowne jednostki biznesowe, a także odpowiednio raportowane organowi zarządzającemu i komitetowi ds. ryzyka, o ile został ustanowiony.

18.5 Kierownik komórki ds. zarządzania ryzykiem

179. Kierownik KZR powinien być odpowiedzialny za dostarczenie kompleksowych i zrozumiałych informacji na temat ryzyka oraz doradzanie organowi zarządzającemu, umożliwiając mu w ten sposób zrozumienie ogólnego profilu ryzyka firmy inwestycyjnej. To samo dotyczy kierownika KZR w dominującej firmie inwestycyjnej na poziomie skonsolidowanym. W przypadku braku oddzielnej komórki obowiązki kierownika komórki ds. zarządzania ryzykiem spoczywają na pracowniku, któremu powierzono zadania związane z procedurami zarządzania ryzykiem lub bezpośredni na członkach organu zarządzającego.
180. Kierownik KZR powinien posiadać wystarczającą wiedzę fachową, niezależność i staż, aby móc kwestionować decyzje mające niekorzystny wpływ na ekspozycję firmy inwestycyjnej na ryzyko. W przypadku gdy kierownik KZR nie jest członkiem organu zarządzającego, biorąc pod uwagę zasadę proporcjonalności określoną w tytule I, firma inwestycyjna powinna wyznaczyć niezależnego kierownika KZR, który nie sprawuje obowiązków w innych komórkach i podlega bezpośrednio organowi zarządzającemu. W sytuacji, gdy mianowanie osoby, która pełniłaby wyłącznie funkcję kierownika KZR, nie byłoby zgodne z zasadą proporcjonalności określoną w tytule I, funkcja ta może być połączona z funkcją kierownika komórki ds. nadzoru zgodności z prawem lub może być wykonywana przez innego pracownika wyższego szczebla pod warunkiem, że między łączonymi funkcjami nie zachodzi konflikt interesów. W każdym przypadku osoba ta powinna dysponować wystarczającymi uprawnieniami, statusem i niezależnością (np. być dyrektorem działu prawnego).
181. Kierownik KZR powinien mieć możliwość kwestionowania decyzji podejmowanych przez kierownictwo firmy inwestycyjnej i jej organ zarządzający, a podstawy takiego sprzeciwu należy formalnie udokumentować. Jeżeli firma inwestycyjna pragnie przyznać kierownikowi KZR prawo weta wobec decyzji (np. kredytowych lub inwestycyjnych dotyczących ustanowienia limitów) podejmowanych na szczeblach poniżej organu zarządzającego, powinna określić zakres takiego prawa weta, procedury przekazywania sprawy na wyższy szczebel decyzyjny lub procedury odwoławcze, a także sposób zaangażowania organu zarządzającego.
182. Firmy inwestycyjne powinny ustanowić zaostrzone kryteria dla procesów zatwierdzania decyzji negatywnie zaopiniowanych przez kierownika KZR. Organ zarządzający w ramach swojej funkcji nadzorczej powinien mieć możliwość bezpośredniego omówienia z kierownikiem KZR najważniejszych zagadnień związanych z ryzykiem, w tym zdarzeń, które

mogą być niezgodne ze strategią firmy inwestycyjnej dotyczącą ryzyka oraz jej skłonnością do podejmowania ryzyka.

19 Komórka ds. nadzoru zgodności z prawem²⁹

183. Firmy inwestycyjne powinny ustanowić stałą i skuteczną komórkę ds. nadzoru zgodności z prawem w celu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz mianować osobę odpowiedzialną za tę komórkę w ramach całej firmy inwestycyjnej (pełnomocnik ds. nadzoru zgodności z prawem). Komórka ds. nadzoru zgodności z prawem oraz polityki i procedury w tym zakresie powinny być również zgodne z postanowieniami art. 22 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2017/565 oraz wytycznymi ESMA dotyczącymi komórki ds. nadzoru zgodności z prawem.
184. Jeśli mianowanie osoby, która pełniłaby wyłącznie rolę pełnomocnika ds. nadzoru zgodności z prawem nie byłoby zgodne z zasadą proporcjonalności określoną w tytule I, funkcja ta może być połączona z funkcją kierownika KZR bądź może być wykonywana przez innego wyższego szczeblem pracownika (np. dyrektora działu prawnego), pod warunkiem, że między łączonymi funkcjami nie zachodzi konflikt interesów.
185. Pracownicy komórki ds. nadzoru zgodności z prawem powinni posiadać wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie w odniesieniu do zgodności z przepisami i odpowiednich procedur, jak też powinni mieć dostęp do regularnych szkoleń.
186. Organ zarządzający w ramach swojej funkcji nadzorczej powinien nadzorować wdrożenie należycie udokumentowanej polityki zgodności z prawem, która powinna zostać zakomunikowana wszystkim pracownikom. Firmy inwestycyjne powinny ustanowić proces regularnej oceny zmian prawa i regulacji mających zastosowanie do ich działalności.
187. Komórka ds. nadzoru zgodności z przepisami powinna doradzać organowi zarządzającemu w sprawie środków, które należy podjąć w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi przepisami, zasadami, regulacjami oraz standardami, a także oceniać możliwy wpływ ewentualnych zmian w otoczeniu prawnym lub regulacyjnym na działalność firmy inwestycyjnej i ramy zgodności.
188. Komórka ds. nadzoru zgodności z prawem powinna zapewnić, aby monitorowanie zgodności z prawem było prowadzone w ramach ustrukturyzowanego i należycie określonego programu monitorowania zgodności oraz aby była przestrzegana polityka zgodności. Komórka ds. nadzoru zgodności z prawem powinna podlegać organowi zarządzającemu i w stosownych przypadkach komunikować się z KZR w sprawie ryzyka braku zgodności w firmie inwestycyjnej oraz zarządzania tym ryzykiem. Komórka ds. nadzoru zgodności z prawem i KZR powinny w stosownych przypadkach współpracować i wymieniać informacje, aby móc wykonywać swoje

²⁹ Niniejsza sekcja powinna być interpretowana bez uszczerbku dla wytycznych ESMA dotyczących komórki ds. nadzoru zgodności z prawem oraz w połączeniu z tymi wytycznymi.

zadania. Ustalenia komórki ds. nadzoru zgodności z prawem powinny zostać uwzględnione przez organ zarządzający i KZR w procesach decyzyjnych.

189. Firmy inwestycyjne powinny podjąć odpowiednie działania wobec zachowań praktykowanych w relacjach wewnętrznych lub zewnętrznych, które mogą umożliwić popełnienie oszustwa, pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu, lub popełnienie innego przestępstwa finansowego i naruszenie dyscypliny (np. naruszenie procedur wewnętrznych, naruszenie limitów).
190. Firmy inwestycyjne powinny zapewnić, aby ich jednostki zależne i oddziały podjęły działania w celu zapewnienia zgodności swojej działalności z lokalnymi przepisami i regulacjami. W przypadku gdy lokalne przepisy i regulacje utrudniają stosowanie bardziej rygorystycznych procedur i systemów zgodności z przepisami wdrożonych przez grupę, a zwłaszcza jeżeli uniemożliwiają ujawnianie i wymianę niezbędnych informacji między podmiotami należącymi do grupy, jednostki zależne i oddziały powinny poinformować o tym pełnomocnika ds. nadzoru zgodności z prawem lub kierownika ds. nadzoru zgodności z prawem unijnej jednostki dominującej.

20 Komórka audytu wewnętrznego

191. Komórka audytu wewnętrznego (KAW) powinna być niezależna oraz dysponować wystarczającymi uprawnieniami, statusem i zasobami. W szczególności firma inwestycyjna powinna zapewnić, aby kwalifikacje pracowników KAW oraz zasoby KAW, a zwłaszcza jej narzędzia audytu i metody analizy ryzyka, były stosowne do wielkości i lokalizacji firmy inwestycyjnej, a także charakteru, skali i złożoności ryzyka związanego z modelem biznesowym firmy inwestycyjnej, jej działalnością, kulturą ryzyka i gotowością do podejmowania ryzyka.
192. KAW powinna być niezależna od działalności podlegającej audytowi. Dlatego też KAW nie powinna być łączona z żadną inną komórką.
193. KAW powinna, na podstawie analizy ryzyka, niezależnie oceniać zgodność wszystkich działań i jednostek firmy inwestycyjnej (w tym czynności objętych outsourcingiem) z jej polityką i procedurami oraz wymogami zewnętrznymi, a także dostarczyć obiektywnego zapewnienia tej zgodności. Każdy podmiot należący do grupy powinien być objęty zakresem działań KAW.
194. KAW nie powinna uczestniczyć w projektowaniu, wyborze, ustanawianiu ani wdrażaniu konkretnej polityki, mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej, a także limitów ryzyka. Nie powinno to jednak powstrzymywać organu zarządzającego w ramach jego funkcji zarządczej przed żądaniem od komórki audytu wewnętrznego przekazywania informacji w sprawach związanych z ryzykiem, kontrolą wewnętrzną i przestrzeganiem obowiązujących zasad.

195. KAW powinna oceniać, czy ramy kontroli wewnętrznej firmy inwestycyjnej określone w sekcji 15 są skuteczne i efektywne. W szczególności KAW powinna oceniać:
- a. odpowiedniość ram zarządzania w firmie inwestycyjnej;
 - b. czy dotychczasowa polityka i procedury są nadal odpowiednie i zgodne z wymogami prawnymi oraz regulacyjnymi, a także ze strategią firmy inwestycyjnej w zakresie ryzyka i jej gotowością do podejmowania ryzyka;
 - c. zgodność procedur z obowiązującymi przepisami i regulacjami oraz decyzjami organu zarządzającego;
 - d. czy procedury są prawidłowo i skutecznie wdrażane (np. zgodność transakcji, poziom efektywnie ponoszonego ryzyka itp.); oraz
 - e. odpowiedniość, jakość i skuteczność realizowania czynności kontrolnych oraz sprawozdawczych przez jednostki biznesowe (pierwsza linia obrony), a także komórki ds. zarządzania ryzykiem i ds. nadzoru zgodności z prawem.
196. KAW powinna zwłaszcza weryfikować rzetelność procesów zapewniających wiarygodność metod i technik stosowanych przez firmę inwestycyjną, a także założeń oraz źródeł informacji wykorzystywanych w jej modelach wewnętrznych (np. modelowania ryzyka i wyceny księgowej). Powinna także oceniać jakość i sposób wykorzystania narzędzi służących do jakościowej identyfikacji i oceny ryzyka oraz środków wdrożonych w celu minimalizacji ryzyka.
197. KAW powinna mieć swobodny dostęp do całej ewidencji, dokumentów, informacji i budynków firmy inwestycyjnej. Powinno to obejmować dostęp do systemów informacji zarządczej oraz protokołów z posiedzeń wszystkich komitetów i organów decyzyjnych.
198. KAW powinna przestrzegać krajowych i międzynarodowych standardów zawodowych. Przykładem standardów zawodowych, o których jest mowa, są standardy ustanowione przez Instytut Audytorów Wewnętrznych.
199. Prace w ramach audytu wewnętrznego powinny być prowadzone zgodnie z planem audytu oraz szczegółowym programem audytu w oparciu o analizę ryzyka.
200. Plan audytu wewnętrznego powinien być sporządzany co najmniej raz w roku na podstawie rocznych celów kontrolnych audytu wewnętrznego. Plan audytu wewnętrznego powinien zostać zatwierdzony przez organ zarządzający.
201. Wszystkie zalecenia z audytu powinny skutkować formalnymi działaniami następczymi podejmowanymi na odpowiednich szczeblach kierownictwa w celu zapewnienia rozwiązania problemów w skuteczny i terminowy sposób i przedłożenia stosownych sprawozdań.

Tytuł VI – Zarządzanie ciągłością działania

202. W celu zapewnienia zdolności do prowadzenia bieżącej działalności i ograniczenia strat w przypadku poważnego zakłócenia działalności firmy inwestycyjne powinny ustanowić prawidłowy plan zarządzania ciągłością działania i przywrócenia gotowości do pracy.
203. Firmy inwestycyjne mogą ustanawiać niezależne komórki ds. zarządzania ciągłością działania.
204. Działalność firmy inwestycyjnej jest uzależniona od pewnych zasobów o znaczeniu krytycznym (np. systemów informatycznych, w tym usług w chmurze, systemów łączności, personelu podstawowego i budynków). Celem zarządzania ciągłością działania jest zmniejszenie operacyjnych, finansowych, prawnych, reputacyjnych i innych istotnych konsekwencji katastrofy lub długotrwałej przerwy w dostępie do tych zasobów oraz wynikającego z niej zakłócenia zwykłych procedur biznesowych firmy inwestycyjnej. Inne środki zarządzania ryzykiem mogą mieć na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa takich incydentów lub przeniesienie ich skutków finansowych na osoby trzecie (np. dzięki ubezpieczeniu).
205. Aby ustanowić prawidłowy plan zarządzania ciągłością działania, firma inwestycyjna powinna poddać starannej analizie czynniki ryzyka i własną ekspozycję na poważne zakłócenia działalności oraz ocenić (w ujęciu ilościowym i jakościowym) ich potencjalne skutki, wykorzystując dane wewnętrzne lub zewnętrzne oraz analizę scenariuszy wariantowych. Analiza ta powinna obejmować wszystkie linie biznesowe i jednostki wewnętrzne, w tym KZR lub procedury zarządzania ryzykiem, oraz powinna uwzględniać ich wzajemne zależności. Wyniki analizy powinny wnieść wkład w określenie priorytetów i celów firmy inwestycyjnej w zakresie przywrócenia działalności.
206. Na podstawie powyższej analizy firma inwestycyjna powinna ustanowić:
- a. plany awaryjne i plany ciągłości działania zapewniające odpowiednią reakcję firmy inwestycyjnej na sytuacje awaryjne oraz zabezpieczające jej zdolność do kontynuowania najważniejszej działalności w razie zakłócenia zwykłych procedur biznesowych; oraz
 - b. plany przywrócenia zasobów o znaczeniu krytycznym służące wznowieniu zwykłych procedur biznesowych w odpowiednich ramach czasowych. Wszelkie ryzyko szczątkowe wynikające z potencjalnego zakłócenia działalności powinno być zgodne z gotowością firmy inwestycyjnej do podejmowania ryzyka.
207. Plany awaryjne, plany ciągłości działania i plany przywrócenia gotowości do pracy powinny być udokumentowane oraz należycie wdrożone. Dokumentacja powinna być dostępna w liniach biznesowych, jednostkach wewnętrznych i KZR dla pracowników odpowiedzialnych za procedury zarządzania ryzykiem oraz przechowywana w systemach oddzielonych fizycznie i łatwo dostępnych w razie wystąpienia sytuacji awaryjnej. Należy przeprowadzić odpowiednie szkolenia. Plany należy regularnie testować i aktualizować. Wszelkie trudności lub

niepowodzenia ujawnione podczas testów należy udokumentować i przeanalizować, a plany poddać stosownemu przeglądowi.

Tytuł VII – Przejrzystość

208. Wszyscy stosowni pracownicy firmy inwestycyjnej powinni być informowani o jej strategiach, polityce i procedurach. Pracownicy firmy inwestycyjnej powinni rozumieć politykę i procedury dotyczące ich zakresu obowiązków oraz ich przestrzegać.
209. W związku z tym organ zarządzający powinien na bieżąco informować stosownych pracowników o strategiach i polityce firmy inwestycyjnej w jasny i spójny sposób, co najmniej w zakresie niezbędnym dla pełnienia ich obowiązków. Może to następować za pośrednictwem pisemnych wytycznych, podręczników lub w inny sposób.
210. W przypadku gdy na mocy art. 44 dyrektywy (UE) 2019/2034 właściwe organy wymagają od jednostek dominujących corocznego publikowania opisu ich struktury prawnej oraz zarządzania, a także struktury organizacyjnej grupy firm inwestycyjnych, informacje te powinny obejmować wszystkie podmioty w obrębie struktury grupowej określonej w dyrektywie (UE) 2013/34³⁰, w podziale na kraje.
211. Publikacje takie powinny obejmować co najmniej:
- a. przegląd organizacji wewnętrznej firmy inwestycyjnej i struktury grupowej określonej w dyrektywie (UE) 2013/34 oraz odnośne zmiany, w tym dotyczące głównej hierarchii podległości służbowej i obowiązków;
 - b. wszelkie istotne zmiany od czasu poprzedniej publikacji oraz datę istotnej zmiany;
 - c. nowe struktury prawne, struktury zarządzania lub struktury organizacyjne;
 - d. informacje na temat struktury, organizacji i członków organu zarządzającego, w tym na temat liczby jego członków i liczby członków uznawanych za niezależnych, wraz z określeniem płci i okresu trwania mandatu każdego członka organu zarządzającego;
 - e. najważniejsze obowiązki organu zarządzającego;
 - f. wykaz komitetów organu zarządzającego w ramach jego funkcji nadzorczej oraz ich skład;
 - g. przegląd polityki przeciwdziałania konfliktom interesów mającej zastosowanie do firmy inwestycyjnej i organu zarządzającego;
 - h. przegląd ram kontroli wewnętrznej; oraz

³⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywę Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

- i. przegląd ram zarządzania ciągłością działania.

Załącznik I – Aspekty, które należy uwzględnić przy opracowywaniu polityki zarządzania wewnętrznego

Zgodnie z tytułem III podczas dokumentowania polityki i zasad zarządzania wewnętrznego firmy inwestycyjne powinny uwzględnić aspekty takie jak:

1. Struktura własnościowa
2. W stosownych przypadkach – struktura grupy (prawna i funkcjonalna)
3. Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego
 - a) kryteria selekcji, w tym sposób uwzględniania kwestii różnorodności
 - b) liczba członków, długość mandatu, rotacja, wiek
 - c) członkowie niezależni organu zarządzającego
 - d) członkowie wykonawczy organu zarządzającego
 - e) członkowie niewykonawczy organu zarządzającego
 - f) w stosownych przypadkach – wewnętrzny podział zadań
4. Struktura zarządzania i struktura organizacyjna (wraz z jej wpływem na grupę w stosownych przypadkach)
 - a) wyspecjalizowane komitety
 - i. skład
 - ii. funkcjonowanie
 - b) komitet wykonawczy, jeżeli został ustanowiony
 - i. skład
 - ii. funkcjonowanie
5. Osoby pełniące najważniejsze funkcje
 - a) kierownik komórki ds. zarządzania ryzykiem
 - b) kierownik komórki ds. nadzoru zgodności z prawem
 - c) kierownik komórki audytu wewnętrznego
 - d) dyrektor finansowy
 - e) inne osoby pełniące najważniejsze funkcje
6. Ramy kontroli wewnętrznej
 - a) opis każdej funkcji, w tym jej organizacji, zasobów, statusu i uprawnień
7. Opis strategii dotyczącej ryzyka oraz ram zarządzania ryzykiem

8. Struktura organizacyjna (wraz z jej wpływem na grupę w stosownych przypadkach)
 - a) struktura operacyjna, linie biznesowe oraz przydział kompetencji i zadań
 - b) outsourcing
 - c) oferta produktów i usług
 - d) zakres geograficzny działalności
 - e) świadczenie usług w ramach swobody świadczenia usług
 - f) oddziały
 - g) jednostki zależne, spółki joint venture itp.
 - h) korzystanie z centrów offshore
9. Kodeks postępowania i zachowania (wraz z jego wpływem na grupę w stosownych przypadkach)
 - a) cele strategiczne i wartości spółki
 - b) wewnętrzne kodeksy i przepisy, w tym polityki przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
 - c) polityka przeciwdziałania konfliktom interesów
 - d) sygnalizowanie nieprawidłowości
10. Status polityki w zakresie zarządzania wewnętrznego wraz z jej datą
 - a) opracowanie
 - b) ostatnia zmiana
 - c) ostatnia ocena
 - d) zatwierdzenie przez organ zarządzający.

